22

Coperta de
IRINA
BOGDAN

ISBN 973-25-0502-8

EDITURA ION CREANGA
S.A. Piaţa Presei Libere,
nr. 1 Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32
54 Fax: 223
11 12
ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ,
BUCUREŞTI, 1996

Câmpan Verde şi Frumos

A FOST ODATĂ un împărat sărac, care avea un fecior şi trei fete. El lăsă cu limbă de moarte ca feciorul său să mărite fetele, dar să nu se uite cui le dă. Oricine ar veni la împărăţie, ziua ori noaptea, să le dea pe rând.

Acuma, într-o seară, după moartea împăratului, stăteau câte patru la masă şi vorbeau de trebile împărăţiei. Când, deodată, se lăsă ca din senin o negură deasă, iar feciorul de împărat zise către soru-sa mai mare să iasă şi să vadă ce este. Dar cum ieşi fata afară, pâcla o luă şi se duse cu ea, unde, nu se ştie. Fratele şi surorile celelalte se mirară de aşa întâmplare.

A doua seară, tot la vremea mesei, veni o negreaţă de ciori, care se lăsară pe curţi, atât de multe, că nu mai aveau loc. Atunci feciorul de împărat strigă la sora cea mijlocie să iasă afară şi să

vadă ce este. Ciorile o luară şi se duseră cu dânsa.

A treia seară se stârni un vuiet grozav şi-o vântoasă năprasnică veni. Feciorul iar trimise pe sora cea mai mică să vadă ce este, dar vântoasa o luă şi se duse cu dânsa.

Rămânând singur şi pustiu, feciorul de-mpărat s-a întristat mult şi 1-a prins o jale grozavă şi-un dor de surorile lui.

Se hotărî atunci să se ducă după ele, să le găsească. îşi luă un buzdugan în mână şi purcese pe cale. Dar tot mergând el aşa, numa' ce-şi luă seama că nu şi-a încercat puterile niciodată, să vadă cât ar zvârli de departe cu buzduganul. Aruncă buzduganul înainte şi izbi pe o babă care mergea la apă. Baba îl blestemă cu foc, zicându-i:

— Dragu' mătuşii, Ioane, să nu-ţi iasă sufletul din oase, până ce nu te-oi bate cu Câmpan Verde şi Frumos, şi nici odihnă să n-ai până atunci!

Auzind aşa blestem, se mâhni Ionică, feciorul de împărat, şi părăsi calea surorilor, luându-se după Câmpan Verde şi Frumos.

A mers el mult prin pustietăţi nestrăbătute, în depărtări nemaivăzute de firea omenească, şi-a ajuns la nişte codri mari şi bătrâni.

Când a intrat în codru, s-a înnoptat.

Tot mergând aşa, pe dibuite, numai ce văzu o

zare de foc, care pierea şi iar se ivea. Cu gândul că acolo o fi Câmpan Verde şi Frumos, ajunse la un foc mare de trei stânjeni de lemne, care ardea cu nişte vâlvori cât casa. împrejurul focului era încolăcit de trei ori un balaur.

— Bună vremea, boieri mari, zise băiatul.

— Mulţumim dumitale, băiete Ioane, răspunse balaurul. Dar ce vânt duşman te-a împins pe-aici, unde n-a ajuns nici picior de om pământean, până acum?

Feciorul de împărat îşi spuse păsul, apoi întrebă pe balaur dacă nu cumva are vreo ştiinţă unde sălăşluieşte Câmpan Verde şi Frumos. Balaurul zise că a umblat lumea şi-n lung şi-n curmeziş, dar de numele ăsta n-a mai auzit.

— Dar, zise el, să chem lighioanele din
împărăţia mea, că poate o şti vreuna.

Şi balaurul a şuierat o dată şi a început să curgă o gloată mare de lighioane mari şi mici, care erau sub stăpânirea lui, dar nici una din ele n-a avut vreo ştire despre Câmpan Verde şi Frumos.

Atunci balaurul îl îndreptă pe Ionică, feciorul de împărat, la fratele lui ăl mijlociu.

Ducându-se pe cale, Ionică numa' ce vede un lup cu un picior rupt şi vru să repeadă baltagu-n el, ca să-1 omoare; dar deodată, spre mirarea lui, auzi cum

lupul îi zise cu grai omenesc:

— Băiete Ioane, nu mă ucide, ci mai bine leagă-mi piciorul în lopăţele şi mă unge cu unsoare, că vreodată ţi-oi prinde şi eu de bine.

Feciorul de-mpărat făcu aşa cum grăi lupul şi apoi auzi dihania zicându-i:

— Când te-i gândi la mine, să ştii că sunt lângă tine!

Tot mai mergând el pe cale, întâlni o cioară cu aripa ruptă. El vru s-o omoare, dar cioara îl rugă întocmai ca lupul, să-i dea o mână de ajutor şi să-i lege aripa, că i-o fi spre folos.

Ionică făcu aşa şi pasărea îi mulţumi, zicând:

— Când te-i gândi la mine, o să fiu lângă tine!

Apoi purcese iar pe cale feciorul de-mpărat, şi merse, merse, până ce se făcu noapte, într-o pădure uriaşă.

Acolo, departe de tot, zări o licărire de foc şi se îndreptă spre ea.

Când ajunse, văzu un foc mare de şase stânjeni de lemne, iar împrejurul focului, un balaur înfricoşător era încolăcit de şase ori.

Dacă ajunse acolo, Ionică grăi:

— Bună vremea, mici copii!

— Mulţumim dumitale, băiete, răspunse balaurul. De te-a învăţat cineva, bine ţi-a priit, de-i fi

făcut de capul tău, bun cap ai avut, că de nu ziceai aşa, te mâneam. (Pasămite că pe băiat îl învăţase balaurul dintâi.) Dar ce vânt te-a aruncat pe-aici? Că prin partea asta nici pasăre cerească nu poate vieţui, darmite om pământean?

Feciorul de-mpărat îi povesti totul, apoi îl rugă să-i dea vreo ştiinţă despre Câmpan Verde şi Frumos.

Dar degeaba! Nici balaurul, nici potopul de vieţuitoare pe care le-a chemat n-au ştiut nimic.

L-a îndreptat însă la fratele cel mai mare.

Pe acela l-a găsit stând împrejurul unui foc de doisprezece stânjeni, încolăcit de douăsprezece ori.

Balaurul l-a întrebat, ca şi ceilalţi doi fraţi, ce caută; apoi aflându-i păsul şi neştiind nimic despre Câmpan Verde şi Frumos, a chemat şi el vieţuitoarele de sub stăpânirea lui. Dar nici una n-a fost în stare să-i dea vreo lămurire.

Atunci balaurul zise:

— Ei, băiete Ioane, de-acum să mai stai niţel, până oi mânca.

Şi aduse şase buţi cu vin, şase care de pâine şi şase ialoviţi[1] grase. Apoi zise feciorului de-mpărat:

— De nu m-oi sătura cu toate astea, am să te mănânc negreşit şi pe tine!

[1] Ialoviţă (moldovenism) — vacă.

Pe când sta la masă, veni un ciocârlan şchiop. Balaurul îl întrebă de ce a întârziat aşa.

— Să am iertăciune, măria ta, zise el, dar am fost cale-ndepărtată!

— Dar de Câmpan Verde şi Frumos n-ai auzit?

— Cum să n-aud? răspunse ciocârlanul. Că chiar de la grajdul lui am pornit, unde unul din argaţi m-a lovit c-un măturoi peste picior, că d-aia sunt şchiop.

Balaurul atunci îi porunci numaidecât să ia îndată pe Ionică şi să-1 ducă tocmai acolo. Dar ciocârlanul se văita că e şchiop şi nu poate să plece. Dar porunca era neclintită. Când a fost să plece, balaurul i-a spus feciorului de-mpărat:

— Bagă de seamă, să nu te înşele, că el are să te ducă până la o apă lată, de unde se văd seraiurile lui Câmpan Verde şi Frumos, ca o stea numai, şi o să vrea să te lase. Dar tu să spui că nu le vezi deloc când ţi le-o arăta. Şi atunci are să te ia sub aripă, are să te suie în înaltul cerului şi are să te lase pe pământul lui Câmpan Verde şi Frumos.

Ionică mulţumi balaurului pentru poveţe şi pentru ajutor şi porni cu ciocârlanul la drum. Tot mergând aşa pe cale, găsiră o mreană pe care o zvârlise un val pe uscat şi se zbătea de moarte, săraca! Ion vru s-o prindă şi s-o mănânce, dar ea îi zise, cu grai omenesc:

— Băiete Ioane, nu mă omori; carnea mea îi ca iasca şi n-ai să alegi nimic de ea. Du-mă în baltă şi ţi-oi prinde vreodată bine.

Feciorul de-mpărat făcu aşa. Apoi porniră iar înainte, până ce ajunseră la o apă mare. Ciocârlanul arătă în partea cealaltă seraiurile lui Câmpan Verde şi Frumos. Băiatul Ionică spuse că nu le vede.

Atunci ciocârlanul îi şterse o palmă şi îl luă sub aripă, înălţându-se cu el în slava cerului şi apoi pe pământ. Ajungând la Câmpan Verde şi Frumos, îl găsi dormind în leagăn. Se culcă lângă dânsul şi feciorul de-mpărat.

Când s-au sculat amândoi deodată, Câmpan Verde şi Frumos 1-a întrebat:

— Să ne luptăm, în săbii să ne tăiem, ori să ne prindem fraţi de cruce?

Feciorul de-mpărat zise:

— Mai bine să ne prindem fraţi de cruce!

Şi-au vieţuit amândoi laolaltă, în pace şi bună înţelegere, vreme îndelungată, până ce, venindu-i vremea lui Câmpan Verde şi Frumos ca să se ducă la biserică, într-una din zile chemă pe fiul de-mpărat şi-i zise:

— Frate Ionică! Uite toate cheile de la toate odăile, să umbli prin toate, numai în fundul casei, la uşa care e legată c-un tei şi c-un curmei, să nu

umbli, că de-amândoi o fi rău.

Feciorul de-mpărat umblă prin toate odăile şi când ajunse la uşa legată c-un tei şi c-un curmei, se întrebă ce să fie. Intră şi acolo şi văzu că în mijlocul odăii era legat un stâlp de fier: iar pe stâlp era legat un zmeu de tatăl lui Câmpan Verde şi Frumos.

Când îl văzu zmeul pe băiat grăi:

— Dă-mi o cofă de apă, să beau, că mult bine ţi-oi face!

Feciorul de-mpărat, milos la inimă, i-a dat. Pe urmă zmeul i-a mai cerut încă una; băiatul i-aduse cam cu grijă.

Cum a băut zmeul apă, s-a scuturat o dată şi a sfărâmat stâlpul de care era legat şi s-a dus de s-a culcat în leagănul lui Câmpan Verde şi Frumos.

Când a venit Câmpan, nu mai ştia de ciudă văzând pe zmeu în leagăn şi a priceput că de la feciorul de-mpărat i-a venit necazul.

Când s-a trezit zmeul, a ieşit afară şi a săpat o fântână în deal şi alta în vale; cea din deal, seacă, răspundea la cea din vale.

Apoi, luă două cofe de fier şi puse pe Câmpan Verde şi Frumos la canon, să care apă din fântâna din vale, să umple pe cea din deal; iar pe feciorul de împărat îl puse herghelegiu.

Aşa trecură multe zile, pline de amar şi de trudă.

Dar într-o zi, feciorul de-mpărat, vrând să scape pe Câmpan Verde şi Frumos de la canon, alese doi cai buni din herghelie, se duse la dânsul şi-i zise:

— Măi Câmpan Verde şi Frumos, mergi cu mine?

— Da' cum să nu merg? zise el.

Atunci încălecară pe cai şi plecară. Dar calul zmeului necheză năprasnic în grajd. Zmeul îl auzi şi îi grăi:

— Câinii carnea să-ţi mănânce, ciorile sângele să-ţi bea, de ce nechezi aşa? Au, n-ai ce bea şi ce mânca?

— Ba am, stăpâne, şi prea am, dar feciorul de împărat ţi-a furat pe Câmpan Verde şi Frumos, răspunse calul.

— Am vreme să cânt un cântec, să joc, să beau o cafea, să trag un ciubuc, şi de ajuns să-i ajung? întrebă zmeul.

— Ai şi prea ai, răspunsu-i-a calul.

Zmeul cântă un cântec, îi trase un joc, bău o cafea, trase un ciubuc şi încalecă pe cal. într-o clipită îi ajunse pe fugari şi-i aduse la locurile lor. Apoi îi zise lui Ionică, feciorul de-mpărat:

— Vezi, să nu mai faci a doua oară asta, că nu te mai iert!

După o bucată de vreme, feciorul de-mpărat

alese doi cai şi mai iuţi, luă pe Câmpan Verde şi Frumos şi începură să gonească.

Dar zmeul îi ajunse şi de data asta; pe feciorul de-mpărat îl tăie în bucăţele, iar pe Câmpan îl aduse la osândă.

Pe când trupul ciopârţit al lui Ionică zăcea în mijlocul drumului, veni un cârd de ciori, luară din el fiecare câte o bucăţică în cioc şi se duseră acasă la stăpâna lor.

Acum, la una se nimerise degetul cel cu inelul şi fiind aproape de fereastră o văzu stăpâna lor ciocănind în inel. Stăpâna ciorilor atunci ieşi iute afară, căci cunoscuse inelul lui frate-său.

Pe urmă, întrebând cioara unde a găsit inelul acela, îi zise să i-1 dea ei. Cioara spuse că 1-a găsit pe pământul lui Câmpan Verde şi Frumos.

Atunci, stăpâna lor degrabă a trâmbiţat de s-au strâns toate ciorile, poruncindu-le să aducă toate bucăţile de carne şi ciolane, ba să se ducă să soarbă şi sângele din pământ.

Ciorile, cât te-ai şterge la un ochi, au adus toate bucăţile, iar sora lui Ionică a pus bucăţică lângă bucăţică, 1-a întrupat pe de-a-ntregul, apoi 1-a spălat cu apă moartă şi 1-a stropit cu apă vie.

Atunci a sărit în picioare feciorul de-mpărat, de trei ori mai frumos de cum fusese înainte. Apoi grăi:

— Lung somn am dormit, surioară dragă!

— Ai fi dormit mult şi bine, frăţiorul meu, dacă nu eram eu pe-aici. Dar ce cătaşi la hainul de zmeu? îl întrebă sora lui.

Feciorul de-mpărat, cu multă obidă îi povesti toate şi-i zise că trebuie să scape de canon pe Câmpan Verde şi Frumos, care numai de pe urma lui îndură osânda zmeului. Dar sora lui îi zise:

— Frăţioare dragă, n-o să poţi scăpa cât lumea şi pământul pe Câmpan Verde şi Frumos, afară numai dacă ai putea să capeţi iapa babei hodoroagă, nevăzută, neauzită, din smârcurile mărilor, în adâncul zărilor.

Auzind una ca asta Ionică, feciorul de-mpărat, a oftat greu, din fundul inimii şi porni spre latura pământului, încotro îi arătă sora lui. Cât o fi mers el nu pot să vă dau bine seama, dar nu ajunge cineva aşa, cu una cu două, în smârcurile mărilor, în adâncul zărilor.

Baba avea o ogradă mare şi-n toţi parii de la gard era câte un cap de om: numai unul n-avea şi cât ţi-era ziulica de mare se văicărea şi cerea: cap! cap!

Băiatul, cum ajunse, se trânti pe prispa casei, iar . când ieşi baba din casă îl întrebă:

— Da' ce cauţi pe-aici, flăcăiaşul maichii?

— Slujbă caut, mătuşă, răspunse Ionică.

— Apoi, iacă, dacă vrei să te bagi la mine, ai

să-mi paşti o iapă doar, şi-ncolo nimic. Să mi-o duci în trei seri la iarbă şi, dacă mi-oi aduce-o, ţi-oi da, pe alese, un cal din grajdul meu; dacă nu, unde-ţi stă capul, or să-ţi stea şi picioarele! .

Băiatul primi cu inimă bună şi, după ce mancă ce-i puse baba pe masă, se mai dete niţel, aşa pe prispă, ca să mai aţipească până o scăpata soarele, că iapa mergea la iarbă după apusul soarelui.

Baba, cum se însera, se vârî în grajd şi luă iapa la bătaie cu un bici de foc, poruncindu-i să se ascundă bine. Pe urmă sculă pe băiat şi-i dete în primire iapa. Băiatul se sui călare pe ea, da' cum a făcut, cum a dres, nu ştiu, că deodată începu să moţăie călare, apoi adormi de-a binelea.

Când s-a trezit, era călare pe căpăstru şi cu mâinife-n buruieni. Atunci prinse a zice:

— Vai de mine şi de mine! M-a mâncat fript
baba. Barem de-ar fi lupul bătrân pe-aici, el poate ar
fi văzut-o.

Iată şi lupul atunci grăind:

— Ce-i, Ionică?

— Ce să fie, răspunse el, iapa babei nu-i!

— Ei, lasă, nu te frământa cu firea! Hai acolo şi ţine căpăstru-n mână, îi zise lupul. Vezi colo, pe dealul ăla, o turmă de oi? Iapa babei s-a făcut mioară albă. Eu m-oi ciurdi pe toate lăturile şi voi lua-o la

goană; iar când ăi vedea că fuge tare, atunci să suni din frâu şi să strigi: „Tpru! Tpru, iapa babei şi c-un mânz!" Atunci ea o să fie în frâu, iar tu încalecă pe ea şi-ţi cată de treabă.

Băiatul făcu întocmai.

Când ajunse acasă, baba îi ieşi în prag, făcută numai catran şi-i zise:

— Ai păscut iapa?

— Am păscut-o, răspunse băiatul.

— Ai adăpat-o?

— Am adăpat-o. Bine-ţi pare, mătuşă?

— Bine, cum să nu-mi pară bine?

Dar când a intrat baba-n grajd, după ce s-a dus băiatul să se odihnească, vai de spinarea iepei! A bătut-o până n-a mai putut baba şi apoi i-a zis:

— Vezi, să dea dracu' să te mai găsească şi mâine, că te omor în ciomege.

A doua seară iar se duse băiatul cu iapa la iarbă şi iar se pomeni adormit. Atunci se gândi la cioară şi cioara îi spuse că iapa se bate cu capul de toartele cerului; apoi îi zise să aştepte.

Şi cioara stârni toate ciorile şi de-aici se porniră vântoasele şi alungară iapa care se făcuse o stâncă[1] vânătă cu doi pui după ea.

[1] Statică — cioară.

Băiatul, când o văzu, îi zise: „Tpru! Tpru, iapa babei cu doi mânji!" (că iapa mai făcuse un mânz).

Acasă, baba îl primi cu bucurie pe faţă şi cu veninul în inimă.

A treia seară, iapa s-a făcut o mreană şi s-a scufundat în fundul mărilor, dar băiatul s-a gândit la peştele pe care îl scăpase de moarte şi peştele i-a scos mreana la ţărm şi el i-a pus apoi căpăstrul în cap zicându-i: „Tpru! Tpru, iapa babei cu trei mânji", că pasămite iapa făta pe fiecare seară câte un mânz.

Apoi au pornit acasă. Baba, când i-a văzut, era să plesnească fierea-n ea de ciudă, dar s-a potolit şi s-a arătat bucuroasă de argatul ei. Pe urmă grăi lui Ionică:

— Acu', dragul mătuşii, mai odihneşte-te până mâine şi mâine-ţi voi plăti, precum ne-a fost vorba.

După ce adormi băiatul, baba a intrat în grajd şi a spintecat pe toţi mânjii, le-a scos inimile şi le-a băgat pe toate în iapă. Apoi a luat un bici de foc şi din mânji a făcut cai frumoşi şi din iapă făcu un ogar şi-i băgă biciul de foc într-o ureche.

Dar pe când dormea, Ionică se pomeni lângă el cu fata babei — că baba avea şi-o fată mare — şi scuturându-1 îi zise:

— Dacă m-ai lua dumneata, eu ţi-aş spune o vorbă şi n-o să-ţi pară rău!!

El răspunse:

— Eu n-am îndrăznit să-ţi spun cuvântul ăsta până acum, că de... mi-erai stăpână, da' mi-ai plăcut mult şi te iau, numai să vrei.

— Vreau, cum să nu vreau! zise fata. Bagă de seamă la ce-ţi spun...

Şi-i spuse ce-a făcut mamă-sa cu caii şi cu iapa din grajd.

Apoi mai zise:

— Vezi să nu te îmbie cu vreunul din caii ăia frumoşi, că n-ai să mergi cu el călare decât până la poartă şi acolo cazi de pe el şi nu mai dai nici măcar dintr-un deget. Tu să nu iei nici unul, ci să te duci după grajd, să pui mâna pe lanţul ogarcei, s-o iei şi pleci cu ea. Orice ţi-ar mai toca mama, tu să te faci niznai.

Aşa şi făcu băiatul la alegere. Iar baba, când văzu una ca asta, începu să se schimonosească şi cu multă prefăcătorie îi zicea că să nu se orbească până într-atâta şi să ia un cal bun şi vrednic de el, că nu vrea să plece cineva de la ea nemulţumit. Dar băiatul porni cu ogarca de lanţ.

Atunci ieşi din casă şi fata cu bocceaua plină în mână şi zise babei:

— Am avut şi noi o slugă bună, lasă-mă să-l petrec până mai încolo.

Baba, de ciudă, nu zise nimic, dar vru să otrăvească ogarca, însă băiatul puse mâna pe o ciozvârtă de târnaţ şi păli pe babă o dată aşa de bine, că o lăsă lungită.

Apoi porni cu fata şi cu ogarca pe poartă; iar baba se sculase şi striga în urma fetei:

— Vino-napoi, draga mamei, să nu te lovească
şi pe tine şi să păţi şi tu ca mine!

Băiatul îşi vedea de-ale lui; scoase biciul.din urechea ogarcei şi o făcu mai frumoasă cum nu fusese niciodată. După aceea încălecand zise fetei să se urce îndărăt, şi fiind tot cu ciozvârta-n mână, lovi iapa o dată straşnic peste gură; apoi, cât ai răsufla, fu la curţile lui Câmpan Verde şi Frumos. îl luară şi plecară, dar calul zmeului rancheză o dată din grajd aşa de tare, că ţiuiră trei ceasuri palaturile de zamfir, iar zmeul sări din pat şi răcni la el:

— Ce e, mânca-ţi-ar carnea câinii şi ţi-ar bea sângele ciorile! N-ai ce bea şi ce mânca?

— He, he, stăpâne, răspunse calul, am şi prea am ce bea şi ce mânca, dar feciorul de-mpărat ţi-a furat pe Câmpan Verde şi Frumos.

Zmeul tot mai întrebă:

— Am când să cânt un cântec, să joc o dată, să
beau o cafea, să trag un ciubuc şi de ajuns să-i
ajung?

— Ai când să cânţi un cântec, să joci un joc, să bei cafea, să tragi un ciubuc, dar de ajuns nu i-ai mai ajunge cât lumea!

Zmeul atunci se repezi pe cal şi se aşternu drumului cu el.

Feciorul de-mpărat o luase mai domol, aşa că zmeul mai pe sub seară îi ajunse, dar nu putea urca acolo, în înaltul cerului, unde erau Câmpan şi Ionică. Atunci iapa necheză din înălţimea unde se afla şi grăi către calul zmeului:

— Cal de zmeu şi fiu al meu, trânteşte pe stăpânul tău de-1 fă praf şi pulbere şi vino la stăpânul meu, că ţi-o da să şezi până în piept în fân cosit din postul Sâmpietrului şi grăunţe cât ăi vrea!

Şi calul zmeului ascultă şi făcu aşa. De zmeu nu se alese nici praful, când căzu; iar Ionică, feciorul de-mpărat şi cu Câmpan s-au întors la seraiurile lor şi au petrecut zile îndelungate în pace netulburată.

Şi aici se sfârşeşte povestea mea.

Zâna de pe tărâmul florilor

DEMULT... DEMULT, de nu se mai ştie când, trăia într-o lături a pământului un om sărac lipit. Şi pe lângă celelalte toate, mai avea şi o piază-rea afară din cale. Pe tot ce punea mâna, îi ieşea tot pe dos şi cu ponos.

Văzând el că mântuire nu e şi că acasă cei şase copii ţipau toată ziulica de foame, se luă de gânduri.

La o vreme era chiar să-şi facă seama, dar gândindu-se ce amar de deznădejde ar fi rămas în urmă, se lăsă în voia ursitei, plecându-se iar sărăciei, până ce odată, nemaiputând răbda, luă un topor şi plecă în lume, cu gând să omoare sărăcia. Şi a plecat omul la drum.

Tot mergând el aşa, pe-o cărare strâmtă, la marginea unei păduri bătrâne şi îndepărtate întâlni un unchiaş, cu o barbă de argint, cu ochi blânzi şi cu vocea blajină.

— Dar unde te duci, măi creştine, aşa necăjit?

— Mă duc, moşule, să omor sărăcia, pe unde-oi găsi-o, că uite-aşa şi-aşa şi-aşa, spuse omul tot ce avea pe inimă.

Şi grăi bătrânul:

— Du-te acasă, omule, pune şi tu un pogon de grâu şi să vezi ce-o să răsară. Dar să-1 îngrijeşti bine!

Auzind acestea, omul se întoarse acasă şi făcu întocmai după cum îl povăţuise unchiaşul.

Şi atunci văzu că răsare nişte grâu des ca peria şi cu spicul de aur.

De teamă ca nu cumva păsările cerului să-i fure vreun spic, omul puse de pază pe cei trei băieţi ai lui. Unul la capăt de loc, altul la celălalt capăt, iar cel mic păzea la mijloc.

Cum păzea aşa, băiatul cel mic văzu o cioară că vine şi ia un spic. El se repezi atunci după ea zicându-i:

— Cioară, cioară, dă-mi spicul, că tata mă omoară!

Dar cioara, de unde!

Mai merse ce mai merse băiatul după ea şi iar:

— Cioară, cioară, dă-mi spicul, că tata mă omoară!

Şi tot aşa mereu, până ce băiatul, tot mergând după ea, s-a pomenit departe, într-un loc pustiu, de

unde nu se zărea nici scânteie de lumină.

Dar el tot nu băga de seamă aceasta şi se ţinea mereu după cioară, străbătând în goană câmpuri nemaiumblate, locuri nemaivăzute, pustietăţi nebănuite de mintea omenească.

Iar când soarele da în de seară, ajunse la o pădure mare, care se întindea cât vedeai cu ochii. A intrat în pădure băiatul şi, cu cât se afunda mai mult în inima ei, cu atât întunericul creştea, până ce, de la o vreme, nu se mai zărea nici cărare, nici nimic. Frunza deasă a copacilor înalţi până la toarta cerului nu lăsa să se vadă nici un petec de cer, nici o sclipire de stea. Şi tot în afundul pădurii nici un viers de pasăre nu străbătea, nici un freamăt de frunză.

Dintru întâi, băiatul a cam început să tremure de spaimă, văzându-se în atâta grozăvie de pustietate, fără nici o nădejde de scăpare. Dar mai târziu, tot mergând aşa, pe dibuite, mai prinse o fărâmă de inimă, tuşi de câteva ori, fluieră şi dete un chiot. Codrul adormit gemu prelung şi apoi iar se adânci în tăcerea lui de mormânt.

Tot mergând mereu pe dibuite, zgâriindu-şi mâinile şi obrajii, sfâşiindu-şi straiele, băiatul mamei iacă zăreşte departe-departe o lumină mică, mică de tot, care pierea şi iar se ivea.

Apucând într-acolo, cu chiu cu vai ajunse la un

foc, lângă care dormea, pe sforăite, un zmeu mare.

Cam cu frică se apropie de foc şi începu să se încălzească, până se învioră de-a binelea şi începu să joace de bucurie. Odată nu ştiu cum se făcu şi atinse coada zmeului. Dihania sări din somn şi, văzând pe băiat împietrit de groază, îl întrebă ce-i cu el.

Băiatul, cu multă frică şi tremurând, spuse tot, din fir şi până-n aţă. Cum păzea grâul lui tată-său, cum s-a luat după cioara ce-i furase un spic, cum s-a rătăcit prin pustietatea asta, în sfârşit, toate.

Zmeul, dacă auzi spusa băiatului, îi zise:

— Vrei să mergi cu mine?

— Merg. Merg oriunde, numai îndărăt acasă nu mă mai întorc, că mă omoară tata din bătăi.

Zmeul îl luă cu sine şi porni la curţile lui cele pline de strălucire. Acolo îi arătă lui toate bogăţiile lui nemărginite.

L-a dus la grajdul lui de aramă, unde se aflau cai năzdrăvani, i-a arătat ieslele lui pline cu jăratic; şi mai ales calul care avea douăzeci şi patru de aripi şi trei inimi în el. L-a dus apoi de i-a arătat împrejurimile acareturilor: oborul plin de turme, grădina plină de pometuri, care aurii, care brumării, care în pârgă, care coapte, care răscoapte; i-a arătat iazul în care peştii se băteau toată ziua în razele călduţe ale soarelui. L-a băgat prin toate cămările

palatului, unde se găseau avuţii fără număr; 1-a dus în odaia cu bani, în odaia de mâncare, unde erau toate lucrurile numai de argint şi aur; 1-a dus în pivniţele palatului, unde erau strânse buţi fără număr, cu vin uitat de vechi; în sfârşit, zmeul i-a arătat tot ceea ce avea şi care nu e dat să aibă toţi muritorii. Băiatul, când a văzut atâtea minunăţii, n-avea ce să zică de bine ce-i părea.

Nu era lucru pe care să nu-1 zică zmeul şi el să nu-1 facă dintr-o clipeală.

Au petrecut ei aşa vreme de vreo zece ani; până ce i s-a făcut băiatului de-nsurat. Atunci zmeul, simţind ce vrea, îl luă şi-i zise:

— Du-te la iaz şi ascunde-te-n stuh. Când ăi vedea că se pogoară trei zâne, că se dezbracă şi se aruncă în iaz să se scalde, atunci să te repezi s-apuci o cămaşă de-a lor, şi-apoi vino-ncoace. Dar să nu te pună păcatele să te uiţi înapoi, orice-ar zice ele.

S-a dus flăcăul şi a făcut după cum îl povăţuise zmeul. Ajungând la iaz, s-a ascuns în stuh şi a prins să aştepte.

Pe când sta el acolo, numai că se simte un freamăt prin stuh, de părea o boare plină de miresme şi văzu trei zâne care se lăsau din văzduh, albe ca zăpada şi frumoase ca soarele. După ce s-au lăsat pe pământ, au început să se dezbrace de veşmintele lor

ţesute cu aur şi cu mărgăritar. Apoi şi-au aruncat cămeşile lor subţiri ca pânza păianjenului.

Ce să vă mai spun eu? Flăcăul, uimit de frumuseţea ce-i sta în faţă, îşi pierduse firea. După ce şi-a venit în sine, se scoală de acolo, înşfacă o cămaşă de-a zânelor şi goană, băiete!

Zânelor nici nu le trăsnea prin cap că au -să păţească ceva şi se daseră la zbenguială prin apa călduţă şi limpede.

Când văzură năpasta, repede săriră pe mal şi prinseră a se îmbrăca, dar cea mai mare nu-şi găsea cămaşa. Dacă văzu aşa, unde începu să mi se jelească, de uda pământul şi unde începu să-şi smulgă cosiţele de aur, străduindu-se să înduplece pe băiat cu vorba, doar s-o uita îndărăt, ba că „o să te iau de bărbat", ba că „numai uită-te niţel îndărăt şi vezi podoabele ce-ţi dau!", în sfârşit, cu şoşeli şi cu momeli, băiatul întoarse capul. Atunci zâna îi înhaţă cămaşa, îi trase două palme, de-i trosniră urechile şi apoi se ridică în slava cerului, lăsându-1 pe flăcău bleojdit[1] şi cu gura căscată, uitându-se cum i-a scăpat norocul din mână.

Când îl văzu zmeul venind singur şi plouat,

[1] Bleojdit — cu privirea pironită.

începu să-i zică aşa băiatului:

— Hei, băiete, băiete! Nevasta nu se ţine aşa, cu una, cu două. Ştiam eu cum o să vii de-acolo. Să mai aştepţi un an.

Şi a aşteptat băiatul, gândind mereu la minunea de zână pe care o avusese în mână şi acum îi ducea dorul. Dar a trecut şi focul ăla şi s-a mântuit anul.

Zmeul, dacă-1 văzu aşa neastâmpărat, îl trimise iar la iazul de din vale, dându-i aceleaşi poveţe ca şi-ntâi.

Se duse din nou băiatul la iaz şi ca-ntâia dată se ascunse în stuh. Deodată văzduhul începu să adie şi cele trei zâne se lăsară din nou la marginea apei. După câtva timp, după ce s-au mai uitat încoace şi-ncolo, au început să se dezbrace şi rând pe rând se aruncară în apă. Zbenguiala începu din nou, căci, pasămite, ele uitaseră păţania de an.

Dar băiatul, care pândea la doi paşi de ele, nu stătu cu mâinile în sân, ci se repezi de-nhăţă o cămaşă de-a zânelor şi iarăşi, goană, băiete!

Cum au prins zânele de veste, au dat zor să iasă la mal şi să se îmbrace. Dar zâna mijlocie nu-şi mai găsi cămaşa; flăcăul o luase şi fugise cu ea. Zâna, nici una, nici două, se îmbrăcă în grabă cu hainele celelalte şi începu să fugă după băiat, rugându-1 cu glasul cel mai înduioşător de pe lume să se îndure şi

să-i dea cămaşa. Băiatul îşi căuta de cale, fără să ia în seamă sporovăielile zânei; dar ea, văzând că nu e chip să pună mâna pe cămaşă, începu să-1 roage cu mai multă stăruinţă, jurându-se că nu va face ca sora ei mai mare şi o să-1 ia de soţ.

Băiatul, minte neîncercată, se înduplecă şi întoarse capul. Atunci zânişoara îşi înşfacă odorul şi cârpeşte o pereche de palme băiatului, de-a rămas, bietul, năucit, văzând stele verzi înaintea ochilor, iar zâna şi-a luat zborul în slavă.

S-a întors băiatul acasă bufnind şi trăsnind de necaz; iar zmeul, văzând în ce hal se află, începu să dea din cap, râzând:

— Nu eşti copt la minte şi pace; iacă, ţi-a jucat festa o feţişoară. Să mai aştepţi un an!

La anul s-a dus băiatul din nou la iaz şi ca-n alte daţi s-a ascuns în stuh. Numai ce-şi găsise un locşor mai bun, că iată şi zânele coborându-se din văzduh. Se dezbrăcară în grabă şi se azvârliră în apă, una pe alta, şuguind; apoi a mai mare aduse vorba de cele păţite în anii trecuţi şi râzând tustrele cu hohot de nepriceperea băiatului, credeau că acum n-o să li se mai întâmple nimic.

Dar nu ştii de unde sare iepurele, şi băiatul iese din stuhăriş, când cu gândul nu gândiră, apucă o cămaşă şi p-aci ţi—i drumul.

Zânele dintru-ntâi crezură că o să mai meargă ca în alte daţi; nu prea se sinchisiră. Dar când ieşiră la mal, zâna cea mică văzu că a dat şi ea de şugubină[1]. Se îmbrăcară iute doar cu hainele şi-ncepură să roage pe băiat să se uite-îndărăt. Dar băiatul prinse la cap şi nu vru cu nici un chip să facă prostia.

Dacă văzură că acum li s-a-nfundat, cele două zâne mai mari se ridicară în zbor şi pieriră în văzduh; iar cea mică, plângând de ţi se rupea inima, urma cât colea pe băiat, până ce ajunse la curţile zmeului.

Când văzu zmeul pe băiat vesel, atunci nu mai putu şi el de bucurie şi, luându-1 în braţe, îi zise:

— De-acu-ncolo poţi să te duci şi la tatăl tău, că s-a mai îmbunat şi el, apoi ţi-o fi şi ţie dor de casă şi de fraţi. Iacă: nevastă ţi-ai luat, îţi dau un cal, daruri şi să te plimbi cu nevasta pe-acasă, iar dacă te vei mai gândi la mine, vino, că eşti ca la tine acasă. Dar acum, cată să te duci, dacă vrei să te cununi cu nevasta, că trebuie să ai blagoslovenia părintească şi eu nu ţi-o pot da.

Plecă băiatul cu zâna, care acum nu mai avea nici o putere peste firea omenească, fiindcă toată puterea ei sta în cămaşa aceea pe care i-o răpise Făt-Frumos.

'Şugubină — bucluc, pocinog.

Ajungând la părinţi, află pe tatăl său bătrân de tot, iar pe fraţi îi găsi gospodăriţi, cu casa şi masa lor, cu neveste frumoase şi cu o spuză de copii dolofani. Toate neamurile s-au strâns ca să-i serbeze venirea şi totdeodată cununia lui cu fata pe care o adusese din străini şi care era nespus de frumoasă.

în vălmăşagul petrecerii, numai mireasa sta tristă şi cu ochii-n pământ. Când a-nceput să se-nvârtească hora, toată lumea rămase uimită de jocul măiestrit al miresei. Nu se mai văzuse o aşa mândreţe de joc uşor; părea că mireasa nici nu atinge pământul, ci pluteşte aşa, pe sus, purtată de un dar ceresc.

Iar surorile băiatului, că uite, vream să vă spun că avea şi trei surori care se măritaseră de mult şi aveau fiecare casa lor, începură şi ele să-şi dea ghionturi una alteia şi să-şi zică înde ele:

— Mult mai joacă frumos cumnăţica noastră, -
surioară, şi ce noroc a dat pe fratele nostru cu aşa
minune de femeie!

Dar zâna de colo, auzi şi ea ce grăiră surorile băiatului şi rosti şi ea cu gândul amărât şi trist:

— Ei, cumnăţica, dragă! Ce joc eu, dar ce-aţi
vedea dacă fratele tău mi-ar da odată ceea ce mi-a luat.

Surorile băiatului, numai ce auziră de aşa ceva, şi pe loc îl înconjurară pe mire, rugându-1 ca să-i dea

lucrul luat. Dar el pricepu şiretenia miresei şi nu se înduplecă.

Atunci toţi nuntaşii începură să-1 roage ca să n-o întristeze pe nevastă pentru nimica toată şi să-i dea ce spunea ea. L-au rugat pe bietul mire atât, că n-a mai avut încotro şi a spus să ia ce-o găsi în pod, atârnat pe căpriorul casei.

Una din surori s-a urcat repede şi a adus odorul. Cum a pus mâna pe el, mireasa odată s-a-nvoioşat şi a început să joace de zece ori mai cu foc şi mai mândru. în cântecul cimpoiului învârtea mireasa hora, de-abia atingând pământul şi luminând toată casa cu voioşia ei care strălucea pe chipul ei frumos.

Dar la o vreme băgară de seamă nuntaşii că mireasa se tot înalţă din ce în ce mai sus, aşa că de-abia se ţineau de mâinile ei jucătorii. Când, deodată, se desprinse de horă şi, înălţându-se în văzduh, spre mirarea nesfârşită a tuturor, grăi către băiat:

— Eu am venit după tine, de voie-de nevoie. Dacă ţii la mine şi ţi-s dragă, atunci vino să mă cauţi la izvorul zorilor, pe tărâmul florilor, unde iarba creşte, în patru se-mpleteşte, şi nu se mai veştejeşte! Şi atunci te-oi lua; dacă nu, nu!

Apoi pe dată şi-a dat drumul aripilor şi a zburat, îndepărtându-se spre răsărit.

Când a văzut una ca asta, băiatul a rămas ca

trăsnit; iar toţi nuntaşii, posomorâţi şi întristaţi, s-au furişat pe la casele lor, ştiindu-se de vină, deoarece ei îndemnaseră pe mire sa dea cămaşa zânei.

Dar flăcăul nu deznădăjdui şi se hotărî să-şi caute ursita. Toate stăruinţele fraţilor şi surorilor care-1 îndrumau să nu se dea pierzării de bună voie, ci mai bine să stea acasă şi şi-o mai găsi vreo fată de seama lui, au fost degeaba. El era hotărât să plece cu orice chip, ca să-şi caute soţia.

„De ce mi-e scris, nu scap, grăi el, şi, dacă mi-o fi ursita să mor, o să mor şi pace. Dar până nu voi găsi-o, nu mă las, măcar să ştiu bine că păţesc orice."

A doua zi, când se îngâna ziua cu noaptea, băiatul şi-a luat ceva merinde pentru drum şi-a plecat înspre Soare-Răsare.

Şi s-a dus băiatul nostru, călăuzit doar de dorul zânei; s-a dus până ce-a ieşit din hotarele îngăduinţei oamenilor muritori şi până a trecut dincolo, într-un ţinut neasemănător cu lumea noastră nemernică.

Toate lucrurile i se păreau acolo altminterea.

Soarele nu mai apunea niciodată şi niciodată nu trimitea raze dogoritoare, albăstrimea curată a bolţii cereşti era pururi nepătată, ierburile erau toate înflorite, de păreau câmpiile mari şi neţărmurite,

nişte chilimuri[1] împistrite şi alese de o mână iscusită din cale-afară.

Văzduhul era plin de miresmele ierburilor care, mişcându-se la o adiere a bălţăreţului[2], făceau să se audă nişte cântări măiestre, ce dezmierdau auzul şi dau doruri neînţelese.

Iar băiatul, gândindu-se la zână, soţia lui, oftă din rărunchi, zicându-şi că poate şi-n ţinutul ei or fi minunăţii tot de felul ăstora şi atunci cum îşi mai putea el închipui că o să părăsească ea avuţiile şi frumuseţile pe care le avea pentru un om prost şi pentru o lume aşa nemernică.

De la o vreme parcă întrezări el departe o casă înaltă, care se arăta în zare ca o nălucă uriaşă. De ce se apropia, de aceea şi casa mai bine se lămurea, şi se părea că e clădită de o mână mult mai meşteră decât e dat oamenilor să aibă.

Când ajunse la porţile curţii, i se sleiseră toate puterile. încheieturile i se muiaseră şi genunchii i se încovoiau ca ramurile sălciei, iar o piroteală îl cuprinse, încât ar fi căzut de pe picioare, dacă nu era la poartă o laviţă, de care sprijinindu-se, putu să bată la porţi. După câtăva vreme auzi un pas încet care se

[1] Chilim — covor ţărănesc cu două feţe.

[2] Bălţăreţ — vânt căldicel ce bate dinspre bălţi şi aduce ploaie.

apropia de poartă şi-i deschise. în prag sta o femeie bătrână şi cuvioasă, care, văzând un om pământean, grăi:

— Ce năprasnică nevoie te-a împins în ăst ţinut neştiut şi nebătut de picior omenesc? Nici vânturile nu ajung pe-aici, cu toată puterea lor; oricât de grozave sunt pe la voi, în partea asta îşi pierd tăria şi de-abia de clatină florile; darămite, tu, fire pământească, slabă şi plăpândă, cum ai putut răzbi?

Dar băiatul era sfârşit de oboseală şi mai că nu grăi ceva. Atunci bătrâna, care era maica Vineri, îl duse înăuntru şi, dându-i să îmbuce ceva, îl lăsă ca să-şi mai odihnească mădularele trudite.

După ce a tras un somn bun, sculându-se, băiatul spuse păsul lui, din fir până-n aţă. Maica Vineri clătină din cap, oftând adânc.

Băiatul o întrebă dacă n-are vreo ştiinţă unde hălăduiesc zânele, iar bătrâna răspunse că nu ştie nimic, dar că o să-i arate calea ce duce la sora sa, adică la maica Sâmbătă, care poate o fi ştiind mai bine.

După ce luă niţele merinde pentru drum, băiatul sărută mâna maicei Vineri şi se îndrumă pe calea arătată.

După ce a străbătut iar prin nişte şesuri lungi, înflorite şi îmbălsămite, după ce pierdu în zare

curţile maicei Vineri, ajunse la mândreţea de case ale maicei Sâmbete.

Bătu la porţi şi bătrâna îi deschise, primindu-1 cu cea mai desăvârşită uimire. După ce luă ceva ca să-şi potolească foamea care-1 chinuia, spuse necazul care 1-a împins să vină prin depărtările astea. Apoi, căzând la picioarele ei, o rugă să se-ndure de el şi să-i arate calea către zână. Dar bătrâna nu putea să-i facă alt bine, decât să-1 îndrepte la sora ei cea mai mare, adică la maica Duminică.

Plecă băiatul iarăşi şi străbătu nişte câmpuri care de care mai bogat însmălţate de flori. într-un târziu, sosi, în sfârşit, şi la minunea de casă a maicei Duminici.

Vezi că astă bătrână era stăpâna tuturor zburătoarelor din lume şi băiatul rămase cu gura căscată dinaintea curţilor ei.

De-a lungul zidurilor, pe marginile cât şi pe creasta lor, printre pomii veşnic înfloriţi ai curţii, sub streaşină caselor se aflau cuiburi, rânduri-rânduri, iar în jurul lor, păsărelele cele mai frumoase de pe lumea asta, băteau din aripioarele lor, care aurii, care trandafirii, care împistrite, care roşii ca rubinul, care verzi ca smaraldul. Ele se zbenguiau, se giugiuleau, cântând cântările cele mai măiestrite, în mii şi mii de feluri, cu viersurile cele mai felurite,

care toate se-mprăştiau departe, în văzduhul plin de miresmele florilor aromate.

Colo vedeai ciocârliile moţate gonindu-se, dincolo privighetoarea, mai colo grangurii; mai dincolo prigoria, dincolo mierla care cânta duios, în sfârşit, toate vieţuitoarele şi-aveau aici trimişii lor cei mai aleşi. Frumuseţea penelor îţi lua ochii; iar negrăita măiestrie a cântărilor îţi adormea auzul, îţi gonea amărăciunea din suflet.

într-o parte a curţii se aflau albinele harnice şi musculiţele de tot soiul. Ce să vă mai spun eu? Frumuseţea de-acolo nu poate s-o spună limbă omenească, vă las numai să vă închipuiţi.

Maica Duminică, înconjurată de un roi de albine blânde, de un stol de păsărele zglobii, deschise porţile. Băiatul se-nchină până la pământ şi-i sărută mâna, apoi urmând-o trecu prin curte şi intră în cămările luminate, împodobite pe dinăuntru cu penele păunilor şi altor păsări măiestre şi se odihni puţin pe-un aşternut moale.

A doua zi, spunându-i ce avea pe inimă, bătrâna se gândi niţel, apoi spuse băiatului să aştepte până ce şi-o chema supuşii.

Atunci, crăiasa zburătoarelor, luând un corn de aur, sună de trei ori din el, şi atunci toate glasurile fermecătoare ale păsărilor amuţiră; apoi începură să

curgă stoluri-stoluri şi să se aşeze pe rând înaintea ei.

Din cele patru părţi ale lumii porniră a veni în nori groşi, stăvilind lumina soarelui, toate păsărelele de pe faţa pământului; toate soiurile de albine, de musculiţe, şi toate, ca şi cele din curţile crăiesei, începură să se aşeze în rânduri, aşteptând sfioase şi supuse poruncile pe care crăiasa avea să le rostească.

întrebându-le atunci maica Duminică dacă nu cumva ştie vreuna din ele palatul zânei din câmpia florilor, unde iarba creşte, -n patru se-mpleteşte şi nu se veştejeşte, nici una nu răspunse. Doi călifari semeţi, care bătuseră mult din aripi, se aşezară cu aripile pleoştite. Bătrâna mai întrebă o dată, dar nimeni nu-i răspunse.

Mai la urmă, iată că zbârnâi prin văzduh o albiniţă ostenită, prăpădită, târându-şi o aripă şubredă şi veni să se aşeze la picioarele crăiesei.

Când maica Duminică întrebă a treia oară, atunci albiniţă sări de acolo şi grăi cu glasul ei subţire:

— Ştiu eu unde este palatul zânei din câmpul cu florile, că acuş am venit chiar de acolo. Dar ce porunceşte luminata şi sfânta crăiasă?

— Uite, voinicul ăsta vrea să meargă acolo. Să-i fii de călăuză!

— Bucuros, dar aripile mi-s betege şi puterea mi-i sleită.

— Suie-te pe umărul meu, zise băiatul şi numai să-mi arăţi drumul, că te duc eu ca gândul.

îşi puse el într-o trăistuţă merindele pe care i le dăduse maica Duminică, îşi luă rămas bun de la ea şi plecă. Bătrâna îl urmă cu ochii din prag şi, când se depărta niţel, îi zise:

— Vezi, când vei fi mai bătut de vreo nevoie să-ţi aduci aminte de mine!

Apoi închise porţile şi păsările începură din nou cântările lor.

S-a tot dus şi s-a dus băiatul, până ce a pierdut în zare casele bătrânichii şi până ce cântările păsărilor, topindu-se în văzduh, nu se mai auziră deloc. S-a dus şi iar s-a dus, până ce, de la o vreme, a început să simtă nişte miresme care umpleau văzduhul.

într-un târziu ajunseră şi-n câmpul florilor, de unde veneau miresmele. Ce să vă mai spun eu de Nnândreţea feluritelor flori, care împodobeau întinsul fără margini?

[1] După ce a străbătut raiul acela, a zărit în mijlocul câmpiei mândreţea de curţi ale zânei.

Părea o nestimată uriaşă, un al doilea soare, azvârlit de o mână în mijlocul câmpurilor însmălţate şi împestriţate de flori. Băiatului îi pierise văzul de aşa orbitoare strălucire. Când au ajuns la porţi, albiniţa şi-a luat rămas-bun de la băiatul care nu ştia

cum să-i mulţumească de binele făcut. Apoi el a bătut în poartă. O roabă veni să-i deschidă.

El, după ce întrebă dacă e acasă zâna, fu luat şi dus ca să se mai întremeze cu ceva de mâncare, că se sfârşise de tot din pricina drumului. Apoi îl luară zânele şi-1 duseră să se îmbăieze şi să se schimbe de haine, că în halul în care se afla el nu putea să vadă pe zână.

După ce isprăvi cu tot dichisul, îl luară alte două roabe, gătite ca nişte domniţe şi-1 duseră în cămările de sus ale palatului. Acolo îl aştepta zâna, în toată podoaba ei de strălucire şi frumuseţe.

Şi a început să-1 plimbe prin cămările palatului, să-i arate nesecatele comori de bogăţii şi frumuseţi care zăceau sub acoperişurile de argint ale palatului de sticlă.

Ce odoare nepreţuite, ce comori, ce nestemate au mai trecut pe sub ochii flăcăului nostru, ameţit de -atâta noroc, nu le pot spune, dar spun bătrânii că, într-o cămară de-a zânei, erau bogăţii să hrăneşti dir, belşug o lume-ntreagă şi erau fără număr cămării,, palatului. Dar ce-i păsa flăcăului de toate astea? Avea lângă el pe crăiasa gândurilor sale, făptura după care-i tânjise sufletul, în mreaja dorului celui mai arzător, atât amar de vreme!

Pentru ea străbătuse el nouă mări şi nouă ţări,

pentru ea se făcuse luntre şi punte, pentru ea umblase pe cărări neumblate, prin ţinuturi neajunse nici de bătaia vântului...

Şi au petrecut aşa, în desăvârşită fericire, trei săptămâni întregi.

Dar veni vremea când zâna trebuia să se ducă la un sobor[1] al zânelor, de unde trebuia să dobândească şi voia de a se cununa cu un pământean. Când a plecat, i-a dat în seamă toate cheile palatului, grăindu-i:

. — Prin toate încăperile să umbli, numai unde s-o potrivi cheia asta să nu-ţi calce piciorul, căci atunci de toată viaţa noastră pulbere nu se va alege.

Şi ca să ţină minte mai bine, îi legă cu un fir de păr de-al ei cheia blestemată.

înălţându-se apoi pe-o adiere, ea zbură în slava cerului, luând-o spre răsărit, unde se şi pierdu în zare.

Flăcăul nostru, rămas singur, luă smocul de chei şi începu să cutreiere şirul odăilor, spre a-i trece de urât şi spre a-şi îndulci amarul pustiu al singurătăţii.

După ce a mers prin toate încăperile, ajunse şi la locul unde se potrivea cheia însemnată. Gândul că intrarea aici i-a fost oprită de zână îl făcu să se

[1] Sobor — adunare.

îndepărteze, dar dorinţa de a şti, îl ţinu pe loc. De trei ori fugi şi de trei ori se înturnă, până ce se hotărî să deschidă niţel uşa şi să vadă ce e, dar să nu intre. Puse cheia în broască şi o întoarse; broasca era ruginită şi se-nvârtea cu greu; în sfârşit descuie şi crăpă uşa niţel.

Atunci un val de aer pătrunse de afară în odaia dosnică şi întunecată, apoi o trosnitură groaznică făcu palatul să se clatine din temelii, iar băiatului îi îngheţase inima de groază. Dar la urmă se dumiri niţel, când auzi dinăuntru un glas blând, care-i zicea:

— Mulţumesc, prietene, pentru asta-ţi iert o moarte!

El, prostul, crezând că e vreo fire pământeană, deschise uşa din nou şi intră înăuntru. Atunci mai se auzi un trosnet şi în mijlocul odăii văzu, legat şi ferecat cu trei cercuri de fier, un zmeu cât toate zilele. Două cercuri plesniră, mai rămânea al treilea.

Zmeul de-acolo grăi băiatului:

— Du-te şi-mi adu un bărdac de apă, să mă răcoresc niţel, că mult bine ţi-oi face şi eu.

Iar băiatul se duse şi-i aduse; încât plesni şi al treilea şi zmeul sări slobod în picioare, răsuflând adânc de hăuia palatul. Apoi grăi băiatului:

— De te-ai face vinovat de moarte către mine, de trei ori te-oi ierta pentru binele ce mi-ai făcut, dar

acum ia-ţi tălpăşiţa, că palatele-s ale mele, ca şi zgripţuroaica şi isteaţa de zână. Să nu-ţi mai simt făptura pe-aici!

Băiatul ieşi binişor, amărât, probozindu-se şi blestemându-se pentru prostia pe care o făcuse, neascultând porunca zânei.

Dar nu se depărta, ci se ascunse cum putu mai bine în palat...

Zâna simţise greşeala flăcăului şi, cât te-ai şterge la ochi, veni acasă. Zmeul încălecase pe un cal şi gonea nebun de bucurie că fusese mântuit.

Băiatul ieşi din ascunzătoare şi i se arătă zânei. Vrea să-şi ceară iertare, când zâna i-o apucă înainte şi-i grăi:

— Acum nu-i vremea de asta, pregăteşte-te să fugim, câtă vreme zmeul e departe.

In graba mare şi-au ales un cal din grajdul de argint şi încălecând pe el au pornit spre casele maicei Duminici, de părea că o să crape şi cal şi tot de atâta fugă.

Zmeul, după ce dădu o raită prin jurul curţilor, s-a trântit pe pământ, să se mai odihnească. Dar pe când sta el aşa, deodată calul i-a rânchezat de s-au cutremurat toate cele dimprejur şi întrebându-1 zmeul care e pricina, răspunse calul că băiatul i-a răpit nevasta.

— Am eu vreme, căluţul meu, ca să mă duc la palat, să mănânc un cuptor de pâine şi să beau o bute cu vin şi să-i ajung?

— Ai şi prea ai, că frate-meu, calul care-1 duce, nu e fire năzdrăvană!

Zmeul s-a dus acasă frumos şi s-a ospătat precum zisese. Şi apoi, încălecand pe cal, zbură spre partea locului, pe unde fugea zâna cu băiatul.

Cât ai clipi i-ajunse, cârpi o palmă băiatului şi luându-şi nevasta grăi:

— Te iert de rândul ăsta şi mă scap de o datorie: mai am una, că de cea dintâi m-am scăpat când ţi-am dat drumul teafăr din mâinile mele, după ce m-ai mântuit.

Şi nici nu luă băiatul bine seama, când zmeul cu zâna alături pieriră în zarea albastră şi senină spre palatul din câmpia florilor.

Cu sufletul plin de amărăciune a necazului, se îndepărtă feciorul spre curţile Crăiesei zburătoarelor. I se păru calea fără seamăn de lungă şi curtea nemăsurat de departe. După ce bătu la poartă, deschizându-i-se, intră în curtea aşa de mult plină de noimă odinioară şi care acum i se părea că e fără preţ.

Păsările cu glasurile lor parcă-şi băteau joc de necazul lui; cântările lor îl pătrundeau ca nişte

piroane înroşite de para focului.

Spuse cum stau lucrurile. Maica ascultă cu luare-aminte, apoi îl lăsă să se odihnească şi, a doua zi, îl deşteptă şi-i dete un cal năzdrăvan, care să-1 ajute.

Cu inima plină de bucuria nădejdii porni băiatul îndărăt. Când ajunse acolo, zmeul era la vânătoare.

Zâna, cum îl văzu, nu mai zise nici o vorbă de bucurie, ci sărindu-i în braţe se urcară pe cal şi o luară la fugă.

Zmeul, înştiinţat de către cal, se grăbi să alerge după ei, dar alergă până ce-1 trecură năduşelile, fiindcă şi calul băiatului era năzdrăvan şi da mult de lucru zmeului. Goneau goană nebună pe-ntinsul câmpiilor, şi fugarii nici ochii îndărăt nu şi-i aruncau, de teamă ca nu cumva să vadă pacostea grozavă care-i urmărea. Şi caii vărsau flăcări pe nările aprinse de turbarea goanei, iar pomii din cale şi iarba şi florile câmpului se aplecau la pământ, ca de vijelie.

Norocul însă le-a stat împotrivă, căci zmeul, repezindu-şi calul, i-ajunse şi pe când el îi înşfacă pe-amândoi cu o mână, calul lui rupse cu dinţii calul băiatului dăruit de bătrână.

— Şi rândul ăsta scapi cu faţa curată, dar e cea de pe urmă oară!

Băiatul nu zise nici o vorbă. Mut, prăpădit,

rămase locului, neştiind încotro să mai apuce şi ce să mai facă. Nu mai aştepta nici un ajutor de la maica Duminică, dar tot se hotărî să-şi mai încerce o dată norocul. Se îndreptă spre casele ei.

Când îl văzu aşa de amărât, se cruci de mirare, dar la urmă, aflând pricina, se făcu foc pe zmeu că a îndrăznit să-i prăpădească bunătate de cal şi grăi băiatului:

— Ia de mănâncă ceva, ca să mai prinzi inimă şi lasă în grija mea, că, până mâine, găsesc eu ac de cojocul zmeului.

A doua zi îl duse în curte şi acolo îi arătă o lighioană cu aripi, cu picioare şi cu capul de vultur, cu trupul de cerb şi cu coada de leu; apoi zicându-i să încalece, grăi astfel:

— Dacă dihania de zmeu te-o ajunge şi acum, să smulgi o pană din aripile purtătorului tău şi să dai în capul calului lui.

Băiatul porni şi acum, dar cam cu mai puţină nădejde.

Ajungând la porţile zânei, o găsi pe ea, stând într-o cameră stingheră, plângând de potopea pământul, căci se credea acum uitată pe veci de băiat. Dar când îl văzu intrând pe uşă, se şterse la ochi şi-i zise cu glas blând şi plin de amărăciune:

— De ce mai îţi pui viaţa în primejdie, când vezi

că nu poţi să izbândeşti? Lasă-mă ursitei mele afurisite şi tu caută-ţi de drum!

Dar băiatul, atins la inimă de mâhnirea ei, o luă în braţe, o sui pe zburătoarea lui şi se depărta de palat.

Zmeul, şi de data aceasta era tot la vânătoare, când auzi că nechează calul, şi când îi spuse pricina, el grăi zâmbind:

— Am eu vreme, căluţul meu, să mă duc pe acasă, să mănânc trei cuptoare de pâine, să beau trei buţi de vin?

— Ba, zău, mi-i teamă că nici nu-i vei ajunge. Calul lor nu e frate cu mine, e de altă fire.

Atunci zmeul se repezi pe cal, care întinzându-şi cele douăsprezece aripi, începu să bată văzduhul.

Dar băiatul era departe, şi zorea zmeul, de credeai că o să crape de nerăbdare; iar calul bătea din aripi de vuia văzduhul şi se clătina bolta cerului.

Puterea năzdrăvană a calului zmeului era mare. încet-încet s-a tot micşorat depărtarea dintre zmeu şi fugari, până ce, de la o vreme, era mai-mai să înhaţe zmeul pe băiat şi să-1 azvârle în slavă, când băiatul smulse o pană din aripile zburătoarei lui şi, domolindu-şi niţel zborul, izbi în cap calul năzdrăvan al zmeului şi atunci de năprasnă se prăvăliră amândoi, cal şi călăreţ, din înălţimea

grozavă, jos, pe pământ, de nu se mai alese nici pulberea de ei.

Băiatul şi zâna răsuflară adânc. Erau mântuiţi de pacoste. Se-ntoarseră la curţile zânei şi petrecură în fericire trei zile şi trei nopţi. Apoi s-au hotărât să plece acasă la părinţii lui.

Zâna a fluierat din cobuz[1] şi a prefăcut curţile într-o portocală pe care a băgat-o în sân şi au plecat.

în drum s-au abătut pe la maica Duminică spre a-i mulţumi amândoi.

Se mai abătură şi pe la celelalte două bătrâne şi în curând ajunseră acasă. Acolo, părinţii lui erau uitaţi de bătrâni; şi atât ei cât şi fraţii şi surorile lui îl credeau de mult prăpădit.

Au făcut nuntă nouă şi au ţinut mesele şi veseliile trei săptămâni de zile, ca la o nuntă mare, împărătească, iar tinerii au petrecut apoi o viaţă de necurmată bucurie.

[1] Cobuz — chitară în formă de pară.

Ciobanul şi fata de împărat

A FOST ODATĂ ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar povesti şi nici eu nu v-aş născoci aşa isprăvi.

A fost odată un împărat drept şi bun, că pentru bunătatea lui toată împărăţia îi era blagoslovită. De belşugul ţării mersese zvon în toată lumea, iar bunătatea împăratului, dreptatea şi înţelepciunea lui aducea lume tocmai de la marginea pământului.

Era aproape cărunt împăratul când pierdu pe împărătească. Dar, după toată truda vieţii, avea şi împăratul o fată mândră şi voinică, podoaba cea mai nestimată.

Ţinea împăratul la fata lui ca la ochii din cap. Toată ziua o îngrijea, o cocoloşea şi-o alinta. Soarele nu-i văzuse chipul, arşiţa lui dogoritoare nu-i atinsese faţa, vântul nu se hârjonise prin părul ei lung de-i ajungea la călcâie şi galben ca un lan de grâu.

Dar, de la o vreme, băgă împăratul de seamă că

fata dispărea de acasă. Se ducea unde nimeni nu ştia şi venea tocmai dinspre ziuă, când răsărea luceafărul şi totdeauna prăpădită, cu rochia fâşii, hărtănită.

S-a tot crucit împăratul de una ca asta şi taina fetei începu să-i tulbure somnul lui de împărat bătrân, înţelept şi care văzuse atâtea în viaţa lui. In fiecare zi făcea câte o rochie fetei şi a doua zi era praf.

S-a gândit împăratul ce să facă, ce să dreagă să descopere taina.

Toate au fost zadarnice. Dar împăratul ţinea la fata lui şi ţinea şi la cinstea casei lui, la cinstea părului său alb ca omătul de troianul anilor sub care zăcea. S-a hotărât să-i pună păzitori.

Şi-a dat poruncă împăratul, în tot cuprinsul împărăţiei lui, că cine s-o găsi vrednic să-i afle taina care-i amăra bătrâneţea, locul unde se ducea fata, o va avea de soţie; iar dacă nu, îi va sta capul unde îi stau picioarele, căci se oţelise şi se înăsprise împăratul, nevoie mare.

Şi-au început să curgă din toate laturile pământului feciori de împăraţi, mândreţe de voinici, toţi mânaţi de gândul să capete fata care era chipeşă şi frumoasă ca zânele.

Dar din şiragul de chipuri îndrăzneţe, din sumedenia de voinici, stâlpii împărăţiilor depărtate,

toiagul bătrâneţilor vreunui împărat albit, unul n-a mai rămas în viaţă. Din ce în ce se pustia împărăţia de voinici, iar palatul împărătesc rămăsese gol şi ocolit de toţi ca un loc blestemat. Parii gardului purtau fiecare câte un cap de voinic şi pe deasupra cobeau bufniţele jeluitoare. Un singur par rămăsese fără de podoabă omenească.

într-un târziu, când deja mânia împăratului se prefăcuse în turbare şi amărăciunea în deznădejde, numai iată că se înfăţişează la curtea-mpărătească un cioban cu o glugă de gât şi cu sarica pe el şi cere şi el să păzească fata o noapte, cum e sorocul: şi ce-o vrea soarta cu el, că doar n-are ceva de câştigat, nici de pierdut.

împăratul îl primi fără să-1 bage mult în seamă, că doar atâţia mari voinici încercaseră să afle taina fetei şi tot nu făcuseră nimic, darmite un păcătos ca el.

Ciobanul s-a pus la pândă lângă uşa fetei de împărat şi aştepta ce-o ieşi de aici. Se gândea el că, şi dacă l-o ucide împăratul, nu-i mare lucru, ca doar numai de izbelişte şi pustiu a avut parte până acum; şi îmbucătura de pâine uscată, îngheţată, pe care o câştiga cu munca lui nu era vreun lucru de care să ducă dorul- Un suflet de om necăjit mai puţin pe lume, şi pace! N-o să plângă nimeni că a murit. Dar

parcă i se năzărea lui că o să-i dea de rost fetei şi ursita lui nu i-a fost aşa duşmănoasă cum credea.

Pe când se tot gândea el aşa, simţi deodată că i s-au îngreuiat ochii de somn. Venise Moş Ene pe la gene şi-1 trăgea şi pe el spre pierzanie. Dar ciobanul îşi muşca degetul cel mic că dase sângele şi se lupta cu ispita de istov.

In sfârşit, când au cântat cocoşii de trei ori, scârţ! uşa de la odaie şi fata de împărat iese încet-încet, păşind peste cioban cu băgare de seamă, de credeai că-nici nu atinge pământul cu picioarele. Ciobanul se făcuse mort.

— Dormi, ciobane, dormi, că mâine o să-ţi pună tata capu-n par! adie ea cu vorba, crezându-1 adormit de-a binelea.

După ce s-a depărtat fata, aşa o bucată bună, se scoală şi el şi pâş! pâş! cu gluga şi cu sarica şi cu ghioaga lui. Fata mergea repede, că bietul cioban de-abia se putea ţine de ea.

Au tot mers mereu, hăi!... până la un loc unde se zărea ceva roşu ca focul şi sclipitor de grozav. Ciobanul se tot minuna ce-o să fie şi el îşi pierduse de tot sărita, nu mai ştia pe ce tărâm este. Când colo, era o pădure mare şi deasă. S-a tot crucit ciobanul când a văzut că nu-i o pădure ca toate pădurile, ci o pădure de aramă.

Fata de-mpărat, ca să-şi facă loc, da într-o parte şi alta crăcile, dar ele se agăţau de rochia ei şi hârş! îi rupeau câte-o bucată, aşa că ajungând fata la marginea pădurii, rochia ei de fir de mătase se făcuse praf.

Ciobanul, când să iasă şi el, rupse o cracă din pădure şi o băgă în traistă. Atunci pădurea hăui de parcă ar fi gemut prelung. Iar fetei de-mpărat, spăimantată, i se făcu inimioara cât un purice şi prinse a grăi:

— Nu ştiu, înainte să mă duc, ori îndărăt să mă întorc; mi se pare că hoţul de cioban e după mine, dar tot înainte mă duc.

Şi iar merse, şi merse, că se tociră opincile ciobanului de rămăseseră ca foiţa de ceapă. Fata parcă zbura, nu altceva, iar ciobanul după ea, cât colea, până ce-a zărit iar departe ca un lac alb, de argint. Ochii ciobanului erau când la albeala aceea, când la fată, până ce punând pas lângă pas, au ajuns la o pădure cu totul şi cu totul de argint şi care lucea ca soarele. Au mers amândoi prin pădurea asta ca şi ailaltă.

Fata tot aşa, da crăcile la o parte, iar ele se agăţau de hainele ei şi le hărtăneau.

Când au ieşit ei din pădurea de argint, ciobanul a mai rupt o cracă şi a băgat-o în glugă. Pădurea atunci

iar a hăuit prelung, de te lua groaza, nu altceva.

Pe fata de împărat a trecut-o un fior, de parcă i-ar fi băgat un fier roşu în inimă. Şi iar grăi:

— Nu ştiu: înainte să mă duc, ori îndărăt să mă întorc; mi se pare că hoţul de cioban e după mine; dar mai bine tot înainte să mă duc.

Şi au mers, au mers ei, de credeai că au ajuns la capătul pământului. Ciobanul, din urmă, iar a văzut departe, în zare, ceva sclipind.

Când s-au apropiat, ciobanul a văzut o pădure cu totul şi cu totul de aur. Fuseseră ele două cum fuseseră, dar asta n-avea seamăn pe lume. Fata de împărat lăsă şi aici bucăţi din rochie şi ciobanul iar rupse o cracă din marginea pădurii. Când hăui pădurea asta, fata se cutremură din toate încheieturile şi de-abia grăi, de parcă îi luase piuitul:

— Nu ştiu; îndărăt să mă întorc, ori înainte să mă duc; mi se pare că hoţul de cioban o să mă prăpădească, dar mai bine înainte.

Şi iar purcese pe cale. Ei! o trăgea şi pe ea aţa şi dorul. Au mai mers ei, iar, cât au mai mers, până au dat de-o gârlă. Fata s-a dat de trei ori peste cap, s-a făcut o păsărică şi a trecut apa. Acu' ciobanul ce să facă? „Ia să mă dau şi eu de trei ori peste cap! — îşi zise el — că doar m-oi face vreo pasăre zburătoare."

Se dete şi se schimbă tot într-o păsărică şi...

după fată, să nu-i piardă urma.

Au mers ei cât au mers prin văzduh şi au ajuns la un palat de cleştar, care avea faţa de smarald şi era împrejmuit cu un gard de aramă. Fata de-mpărat s-a dat din nou de trei ori peste cap şi s-a făcut iar fire pământească. Apoi a bătut la poarta palatului; şi după fiecare bătaie se auzea un răsunet prelung în palatul de cleştar.

în urmă s-a deschis poarta şi a intrat fata. Până să intre şi ciobanul, tranc! s-a-nchis.

Ciobanul, după ce se mai gândi şi răzgândi, -se dete iar de trei ori peste cap şi se prefăcu într-o musculiţă. A intrat printr-o crăpătură în curte, a intrat pe gaura broaştelor de la uşi, până într-o odaie dosnică.

Acolo era fata de-mpărat cu un tânăr frumos, cu părul de aur. Se jucau amândoi cu mere de aur, aruncându-le de la unul la altul. Acu[1], ce minunăţii şi ce bogăţii, ce de mai bănet era adunat în mândrul palat!

Ciobanul nostru s-a băgat sub pat şi a prins s-aştepte. Tot jucându-se tinerii cu merele de aur, nu ştiu cum se face că un măr cade jos sub pat. Ciobanul atât aştepta. A luat mărul şi pe-aci ţi-e drumul! Flăcăul şi fata caută-1 şi caută-1, până ce au răvăşit toate, dar degeaba, mărul parcă intrase în pământ.

Atunci fata de-mpărat a intrat în griji amare şi, luându-şi ziua bună de la iubitul ei, a rostit încărcată de jale:

— Nu ştiu, ne-om mai vedea ori nu ne-om mai vedea! Dar mi se pare că hoţul de cioban m-a prăpădit.

S-au despărţit cu mult plânset şi oftat. într-o fugă a venit la palatul lui tată-său.

Ciobanul venise de mult şi sta acolo la uşă, culcat şi adormit.

Atunci fata mai prinse oleacă de inimă şi cu o licărire de nădejde grăi:

— Dormi, ciobane, dormi şi n-avea habar, că mâine o să-ţi puie tata capu-n par.

Dar ciobanul sforăia de-a binelea...

A doua zi, împăratul dădu poruncă să vină la el ciobanul, să spună care i-a fost rostul privegherii lui.

Ciobanul, tot cu traista şi cu toiagul lui, intră la împărat şi începu să grăiască:

— După ce-a plecat fata de-aici, am mers cât am mers şi am dat de o pădure de aramă; acolo s-a hărtănit mai mult rochia domniţei decât aiurea.

Iar fata îi tăie vorba necăjită:

— Minţi, ciobane!

— Iată craca, zise el, scoţând-o din glugă. Apoi am mai mers cât am mai mers şi-am dat de o pădure

de argint; domniţa iar a dat crăcile la o parte şi crăcile se agăţau de rochia domniţei şi o sfâşiau.

— Minţi, ciobane!

— Iată craca! Mai încolo, am dat de o pădure cu totul şi cu totul de aur, mărite stăpâne, şi-acolo tot aşa a făcut domniţa...

— Minţi, ciobane!

— Iată craca! şi scoase şi pe cea de aur. De-acolo am trecut printr-o câmpie până ce-am ajuns la o gârlă; acolo s-a dat de trei ori peste cap şi a trecut dincolo. Am făcut şi eu tot aşa. Am mai mers până ce-am ajuns la un palat măreţ de sticlă cam verzui. Eu, ca să intru, m-am făcut muscă. Domniţa intrase pe poartă; am găsit-o jucându-se cu două mere de aur.

— Minţi, ciobane!

— Iată mărul!

Şi scoase din glugă mărul pe care-1 ascunsese.

Atunci împăratul, încredinţat că băiatul a vorbit adevărat, i-a dat fata de nevastă, şi-au făcut nuntă mare şi bogată, cu masă îmbelşugată, că doar era fată de împărat şi aveau cu ce. Şi toată împărăţia se bucura că, în sfârşit, şi-a găsit fata omul.

Şi-a fost atâta veselie, că vânturile se adunaseră toate, ca să ducă vestea în cele patru părţi ale lumii.

Şi mie mi-i necaz grozav că nu m-a iertat vremea să mă duc şi eu!...

Mâneca cea galbenă

APOI, DRAGI ASCULTĂTORI, aceştia despre care este vorba în povestea noastră erau un rege şi o regină din Castilia. Şi nu aveau ei decât o fată care era o comoară de copilă.

Când împlini cincisprezece ani, regina îi spuse regelui că ar trebui să-şi mai plimbe puţin copila prin lume, aşa că să se pregătească de o călătorie prin regatele vecine; la care regele mai întâi se împotrivi zicând că regatul lor era destul de bogat şi fiica lor îndeajuns de cunoscută din câte portrete i se făcuseră şi răspândiseră pretutindeni şi nu credea că e nevoie să se mai ostenească într-o călătorie.

— Uiţi, adăugă regina, că tot într-o călătorie, deşi regatul tatălui meu era puternic, m-ai cunoscut tu pe mine.

Şi, cum vorba proverbului: „Când femeia îşi pune ceva în cap nu poţi să i-o mai scoţi", plecară în călătorie.

S-au plimbat ei prin multe ţări. în una din ele întâlniră un prinţ care se îndrăgosti nebuneşte de prinţesă. Prinţul era dintr-un regat foarte bogat şi rămăsese înţeles cu regele că-i va cere în căsătorie fata când aceasta va împlini douăzeci şi şapte de ani.

Tot atunci, regele şi regina se împrieteniseră cu două femei, mamă şi fiică, ce nefiind de viţă nobilă voiau să se creadă că sunt: văzând că aceştia erau regi, îi însoţeau pretutindeni.

într-o bună zi, pe când regele îşi continua voiajul, regina părăsi această lume. Regele şi prinţesa căzură în neagră tristeţe, dar femeia aceea, care-i însoţea mereu, îi mângâia întruna şi atât de bine o scoase la capăt, încât, întorcându-se cu regele în Castilia, acesta le invită la palat pentru câteva zile. însă ea îşi dădu toată osteneala şi rămase pentru totdeauna, fiindcă se căsători cu regele. Din acea clipă toată dragostea şi toate darurile începură să se reverse asupra fetei sale, pe care o prezenta în toate părţile, în timp ce biata prinţesă rămânea tristă şi părăsită în câte o încăpere a palatului.

Văzând-o mereu abătută, regele o întrebă pe noua regină ce avea copila lui de se află mereu în starea asta?

— Ce să aibă, zise regina, se gândeşte la logodnicul ei. Fetele de măritat îşi petrec vremea

gândindu-se mereu la ursitul lor.

Da, e firesc, gândea şi regele. Cum iubitul ei este prinţul şi, de vreme ce se va căsători cu acesta, e firesc să se gândească tot timpul la el. Dar fata cea vitregă mereu îi spunea mamei sale:

— Vai, mamă! Aş vrea ca atunci când tu nu vei mai fi, să fiu eu regină. Dacă m-aş putea căsători eu cu prinţul...

Regina cea vitregă căuta atunci să-şi liniştească odrasla, spunându-i că s-a gândit ea mai dinainte la toate acestea şi că totul se va aranja cum va fi mai bine. Când maî erau doar câteva luni până când prinţesa cea adevărată împlinea vârsta la care se înţeleseseră să o căsătorească, logodnicul scrise că va sosi în curând spre a-i cere mâna.

Regele îşi dădea osteneala să o înduplece pe regină să meargă împreună prin târgurile învecinate, ca să aleagă lucrurile trebuincioase de nuntă. Dar regina spunea de fiecare dată că era obosită, că nu suporta drumul şi-1 îndemna pe rege să plece singur.

Din clipa în care regele părăsi palatul, regina, care era mai rea decât deochiul, încât toţi îi ştiau de frică, chemă la ea pe scutierul cel mai bătrân din palat, căruia îi era teamă cel mai mult de regină. Aşa că, venind acesta, îi zise vitrega regină:

— Chiar acum vei lua pe pocitania asta de

prinţesă şi o vei duce la câmp. Acolo o vei omorî, îi vei scoate ochii şi mi-i vei da mie. Şi fata cea vitregă zise şi ea:

— Iar mie îmi vei aduce inima ei.

Bietul om, care nu avea cum să scape de mânia reginei dacă nu-i îndeplinea pe loc poruncile, mai mult mort decât viu, o luă pe biata prinţesă şi o duse cu sine afară în câmp, departe de palat.

Pe drum, prinţesa îl întrebă mereu unde-o duce, fiindcă sărmanul scutier plângea tot timpul.

— Vai, cum să ţi-o spun?

— Spune-mi adevărul, fiindcă ştiu că ceva rău ele ţi-au poruncit să faci cu mine.

Şi atunci, îi zise scutierul:

— Apoi, mi-au poruncit să te omor şi, vezi, eu care te cunosc, fata mea, de când ai venit pe lume, nu pot s-o fac.

Şi, deşi prinţesa îl îndemna întruna să dea ascultare poruncilor reginei, că de nu îl va omorî şi pe el, scutierul se jeluia întruna, zicând că n-o va putea face.

Şi numai ce apăru un mieluşel în faţa lor. Atunci omul se lumină la faţă şi zise:

— Iată, acum totul s-a aranjat. Trebuia să omor o fiinţă nevinovată, dar, în locul ei, voi omorî mielul acesta şi nimeni nu va şti nimic. Îi scot ochii şi inima

şi le duc reginei, iar pe tine te las aici. îl rog pe Dumnezeu să te aibă în paza lui, iar tu roagă-te mult răposatei regine, căci mamele din cer văd totul şi veghează mult asupra copiilor lor.

Se despărţiră, îmbrăţişându-se şi plângând, iar prinţesa îi mai spuse:

— Ai grijă multă de sărmanul tata, căci această
fiară urzeşte ceva rău şi contra lui.

Scutierul se întoarse la palat, iar prinţesa rămase în câmp, hoinărind în sus şi-n jos. Toată ziua, biata de ea, rătăci încolo şi-ncoace, gândindu-se cu mare teamă unde se va adăposti noaptea.

Şi, în vreme ce se mai oprise puţin ca să se odihnească, numai ce văzu o bătrânică venind spre ea. Şi, cum se uită fata, deodată buf! căzu bătrânica jos. Fata, sărind de la locul ei, alergă în ajutorul bătrânei şi în timp ce-o ridica, întrebând-o de nu s-a lovit cumva, femeia îi zise:

— Copilo, ce cauţi tu, singură, pe aceste
meleaguri?

Prinţesa îi povesti tot ceea ce-i făcuse mama cea vitregă.

— Cât e de rea, cât e de rea! murmură bătrâna
şi-o invită pe fată s-o însoţească la coliba ei.

Fata primi bucuroasă. Ajunseră în faţa unui soi de peşteră, unde aceasta îşi avea locuinţa.

— Priveşte, aceasta este căsuţa mea. Aici nimeni nu te va supăra. Dar, cum eu ies de multe ori, tu vei fi nevoită să rămâi singură, însă nimeni nu te va deranja. Dacă totuşi un nepoftit va îndrăzni, ţine asta.

Ş-i dădu o vărguţă. Căci bătrâna era o vrăjitoare, aşa că dându-i vărguţa îi spuse:

— Când vei dori ceva, nu vei spune decât atât: „Vărguţă a vântuţii, înfăţişează-mi asta". Şi ea îţi >va aduce orice numaidecât. De asemenea, când vei voi să vezi pe cineva sau orice alt lucru din palatul tău, să-i ceri, pentru că dorinţa ţi se va îndeplini pe loc. Dar niciodată să nu ceri ca ei să te vadă pe tine şi nici să nu încerci să le vorbeşti.

Iar prinţesa, după ce-i mulţumi bătrânei, îi zise că de-aici încolo îi va spune „bunicuţo", pentru că dânsa e atât de bătrână, iar ea atât de tânără.

— Bine, răspunse bătrâna. Tu spune-mi cum vei vrea. Şi-acum mă duc, dar mai înainte va trebui să te învăţ multe lucruri pe care eu ştiu să le fac.

Şi-o învăţă pe prinţesă să lucreze dantele, să brodeze şi multe alte treburi de măiestrie.

— Eu cred, bunicuţo, că tot ceea ce a pus la cale mama cea vitregă este pentru că vrea s-o dea pe fata ei de soţie logodnicului meu, prinţul.

Bătrânica însă îi zicea:

— Crezi tu asta? Ce copilărie!...

Dar să le lăsăm pe bătrână şi pe copilă şi să ne înapoiem la palat.

Când sosi scutierul la palat, regina îl întrebă dacă i-a îndeplinit poruncile şi acesta îi dădu ceea ce adusese. Iar fata cea vitregă, fuga, scoase inima şi-o zvârli câinelui.

în acest timp se întorsese şi regele care întrebă de fata lui. Regina îl minţi, zicându-i că în clipa când 1-a văzut ieşind din palat, prinţesa, care stătea în pridvor cu un oarecare, a fugit nu se ştie şi de-atunci nimeni nu a mai văzut-o.

Regele se întrista foarte. Voi să cheme toate slugile pentru a le da porunci în legătură cu prinţesa.

— Omule, cauţi scandal. Eu nu am spus nimic celor din casă pentru a ocoli orice ceartă. Atunci regele, care credea toate înşelătoriile pe care i le făcea sau i le spunea regina, o crezu şi p-asta. Aceasta chemă din nou scutierul şi-i zise:

— Ia aminte, regele a întrebat despre prinţesă şi e foarte lesne ca să te întrebe şi pe tine. Eu i-am spus că a fugit cu un necunoscut care a venit să o caute la palat. Şi, dacă vei destăinui o singură vorbă din cele ce ţi-am poruncit să faci, voi pune să te frigă de viu. Aşa că vezi cum vorbeşti.

Bietul om o asigură că nu va spune nimic, dar

mereu plângea, fiindcă nu ştia ce se alesese de sărmana prinţesă.

Regele începu să se vaite reginei că nu va putea spune prinţului că fiica lui a fugit cu un altul, pentru că era ceva de necrezut. Atunci regina îi zise:

— Uite, prezint-o pe fiica mea în locul fetei tale.

Degeaba căuta regele să-i spună că el nu putea rosti o astfel de minciună, căci regina îl îmboldea întruna:

— Vezi-ţi de treabă, omule! E o prostie ceea ce spui!

Şi atâta-i zise, încât conveni şi regele la aceasta.

Sosi şi ora când prinţul se prezentă şi ceru să se pregătească rochia prinţesei în vederea nunţii.

îi fu prezentată cealaltă prinţesă, dar el căzu pe gânduri, fiindcă nu o plăcea.

Regele îi spuse că fiica lui primise să-i fie soţie atunci când îl văzuse. Cunoscuse între timp alt băiat care-o iubea. Acum, dacă prinţul va voi, cum aceea nu era fata lui bună, ci vitregă, i-o va da pe aceasta de soţie.

Prinţul răspunse că nu mai avea ce face acum decât să se căsătorească, întrucât în ţara lui nu se putea să spui una şi alta să faci. Aşa că, acestea fiind zise, va trebui să facă nunta cu cea care nu era adevărată prinţesă.

Se vesti în regat să se prezinte de îndată la palat: croitorese, lenjerese, dantelărese etc. Şi atunci zise vrăjitoarea prinţesei:

— Mâine te vei duce la palat, pentru a lucra dantele.

— Dar bine, cum mă voi putea duce? Mama mă va recunoaşte şi mă va omorî şi pe mine şi pe bietul scutier.

— N-ai grijă, răspunse bătrâna. Acolo vei avea de întâmpinat multe piedici, dar de cunoscut nu te va cunoaşte nimeni.

Când se prezentă fata la palat, aducea câteva modele de broderii şi dantele. Văzură toţi câte ştia să lucreze şi rămaseră minunaţi de dibăcia fetei.

Regina şi fata ei supravegheau lucrul fetelor. Prinţul se afla şi el în iatacul de lucru, fiindcă datoria cerea să stea mereu împreună cu prinţesa. Prinţului îi plăcea să stea de vorbă cu dantelăresele şi de multe ori se adresa logodnicei, arătând spre prinţesa adevărată:

— Nu pare o lucrătoare de rând: are un chip atât de fin şi nişte purtări atât de alese.

Aşa că logodnica, văzând cât de mult o privea prinţul pe această fată, îşi zise că va trebui să se descotorosească de ea.

Regele o privea şi el şi se gândea că fata lui ar fi

arătat aidoma acestei fete, dacă acum ar fi acolo, într-atât se asemănau la chip şi la statură.

Şi logodnica nu găsi alt mijloc de a o îndepărta decât să arunce degetarul peste balcon în apa râului care trecea pe acolo, spunând că i s-a furat degetarul. începu să se vaiete şi găsi că cea care 1-a furat nu e alta decât brodeza, adică prinţesa noastră.

Degeaba se dezvinovăţi fata, că nu s-a atins de el, că avea degetarul ei şi nu avea trebuinţă de altul, prinţesa cea vitregă spunea sus şi tare că ea 1-a furat.

— Mâine, când vei sosi la palat, îi spuse acasă bătrâna, să te apleci peste balcon şi vei vedea un rac ieşind din apă, căruia îi vei zice: „Răcuşor ce ieşi din mare, prinţesei i s-a furat degetarul şi pentru asta mă vor pedepsi pe mine". Iar racul îţi va răspunde.

A doua zi întrebă logodnica pe prinţ:

— A adus degetarul?

— Cum să-1 fi adus, dacă nici nu m-am atins de el, răspunse fata.

Atunci regina dădu dispoziţii să i se dea zece lovituri ca să spună unde 1-a pus.

De faţă se aflau şi regele şi fetele care lucrau la trusoul prinţesei.

Iese fata atunci în balcon şi începe să spună racului ceea ce o învăţase bătrâna.

Iar racul:

— Nu s-a pierdut şi nici nu s-a furat, Ci stăpâna însăşi 1-a aruncat, Aruncă o cutie cu aţişoară, Că îndată eu o să-1 scot afară.

Apucă fata o cutioară şi-o aruncă în jos, în apa râului. Atunci prinţul şi regele se aplecară să vadă: racul se scufundă şi, după câteva clipe, ieşi cu degetarul în gură, aruncându-1 în cutioară.

Mai trecură patru sau cinci zile, când iată că din nou regina începe să se vaiete că i-au dispărut nişte voaluri şi catifele.

Şi, cum toate fetele care lucrau la palat erau foarte aranjate şi gătite, iar prinţesa era foarte modest îmbrăcată, logodnica spuse că pentru nuntă vor trebui să se îmbrace toate cât mai frumos, dar fiecare în altă rochie. Şi, pentru că se va căsători noaptea, fetele vor purta în mâini lumânări aprinse, iar flăcăii vor duce făclii.

Fiecare începu să spună cum se va îmbrăca.

Atunci, cum logodnica cea falsă nu aştepta decât un prilej pentru a arunca din nou vina asupra adevăratei prinţese, începu s-o învinovăţească de faţă cu toţi că a furat voalul şi catifelele ei, pentru a-şi face rochia de nuntă.

Degeaba repeta fata că nu şi nu.

Prinţesa cea

vitregă îi zise că de nu se va înfăţişa a doua zi dis-de-dimineaţă cu gătelile furate, loviturile care nu-i fuseseră încă date o aşteptau.

Se înapoie prinţesa la peştera unde locuia cu bătrânica.

— Vai, bunicuţă! Nu ştii cât pătimesc...

— Ce ţi s-a mai întâmplat, fata mea?

— S-a furat o catifea!

— Ei, nu fi prostuţă, las' să se fure!

— Bine, dar regina spune că eu sunt cea care a furat-o şi că mâine, de nu i-o voi aduce, mă va biciui.

— Nu te vor biciui. Mâine te vei întoarce acolo, încă o dată. Şi, când vei fi în atelierul unde lucrezi, va intra o porumbiţă, căreia îi vei spune:

— Porumbiţă vestitoare,
Peste câmpuri călătoare,
Voalul si catifeaua poţi tu Să-
mi spui cin' le-a furat sau nu?

Şi ea îţi va răspunde.

Când, a doua zi, prinţesa intră în atelierul de broderie, regina o întrebă dacă a adus cele furate. Prinţesa se dezvinovăţi din nou; i se spuse că dacă nu se va afla acolo mai înainte de prânz cu lucrurile pe

care le luase, va primi douăzeci şi cinci de lovituri de bici.

Cum regele îi făcea pe voie de când o luase pe noua regină şi n-o contrazicea niciodată, n-avu tăria să i se împotrivească nici de data aceasta.

Era ora douăsprezece şi regina poruncise să fie chemaţi cei ce urmau s-o biciuiască pe prinţesă, de faţă cu toţi, iar prinţul se caia acum că promisese să se căsătorească cu fata cea vitregă. Dar pentru că-şi dăduse cuvântul, nu mai avea ce face. In sinea lui însă îşi zicea: „Cât de răi pot fi unii oameni!"

Dar deodată intră porumbiţa: o porumbiţă albă-albă, care se rotea lin prin atelier. Fata îi zise îndată cuvintele pe care o învăţase bătrâna să le rostească. La care răspunse porumbiţa că regina ţine ascunsă în dulap catifeaua şi voalul de lipsa cărora o învinuiau pe prinţesă.

Atunci regele zise:

— Să mergem să vedem dacă e adevărat ceea ce a spus porumbiţa.

Şi plecară cu toţii şi găsiră catifeaua în camera reginei, ascunsă în dulap. Regina începu să se dezvinovăţească:

— Aşa e, am pus-o acolo din nebăgare de seamă şi tocmai aici nu am căutat-o.

Se răspândiră toţi care încotro. Fetele începură

lucrul, iar când sosi noaptea, fata povesti din nou bunicuţei ceea ce i se întâmplase. Iar bătrâna îi zise că acum, curând, curând, va fi şi nunta.

A doua zi, prinţul spuse că el voieşte să dăruiască fiecăreia dintre lucrătoare câte o rochie şi fiecare să-şi aleagă culoarea care-i place. Când ajunse la prinţesă, logodnica îi alese culoarea galbenă. Le aduseră şi mătăsurile şi voalul pentru că fiecare avea garnitura din altă culoare. Fiecare îşi alese ce-i plăcea, numai prinţesa spuse că ea nu are nici o preferinţă. Atunci prinţul spuse că-i va alege el culoarea, şi-i alese culoarea cerului. Logodnica se mânie foarte, dar nu putu să zică nimic, pentru a nu-l supăra pe prinţ tocmai acum, când mai avea doar câteva ore până la nuntă. Totuşi îndrăzni:

— Găsesc că voalul nu l-ai ales cu gust. Cred că era mai bine să fi ales mov sau o altă culoare.

— Nu, fiindcă mie îmi place acesta, zise prinţul, şi pentru că astfel rochia aduce cu steagul ţării mele, care este galben şi albastru.

Când o auzi şi p-asta, crescu şi mai mult mânia şi invidia logodnicei. Dar încerca să şi-o ascundă. Iar fetele începură să se pregătească de nuntă.

Sosi şi ziua nunţii. Şi o. sfătui vrăjitoarea pe fată:

— Bagă de seamă, tu caută şi mergi cât mai aproape de tatăl tău, pentru că tatăl tău îi va da braţul

logodnicei, iar logodnicul, mamei. Şi, când va fi să treacă mireasa pe sub torţele aprinse, tu ridică-ţi lumânarea cât mai sus şi caută să-ţi cadă câteva picături mai mari de ceară pe mâneca rochiei. Şi astfel rochia să ţi se păteze şi când mirele îţi va atrage atenţia că-ţi pătezi mâneca cea galbenă, tu să-i răspunzi: „Prea bine, fiindcă sunt fiica regelui Castiliei", dar s-o spui cât mai tare, ca tatăl tău să te audă.

Sosi ora nunţii şi au plecat cu toţii la palat.

Când regele o văzu pe fată, îşi zise că seamănă leit cu fata lui, iar mirele nu-şi putea dezlipi ochii de la ea, deşi mergea cu soacra alături şi căuta să meargă cât mai aproape de ea pentru a o putea vedea mai bine Şi, când fetele ridicară toate lumânările în sus spre a lăsa să treacă pe dedesubt mireasa, prinţesa ridică lumânarea ei şi mai sus, pentru ca ceara să-i cadă deasupra mânecii, şi-i zise mirele:

— Ei, neroado, ţi se pătează mâneca galbenă!

Iar ea:

— Şi dacă mi-o pătez este fiindcă sunt fata
regelui Castiliei.

Şi toţi rămaseră uluiţi.

Regele o privi atunci şi mai atent şi o întrebă dacă ea este cu adevărat fiica lui, iar prinţesa răspunse că da şi că aceste două femei vitrege i-au

poruncit lui Filip, scutierul, s-o omoare.

Regele voi să-1 pedepsească pe scutier, dar fata îi spuse că nu era vinovat, că fusese foarte bun cu dânsa şi că suferise mult şi avea mare frică de regină şi de aceea nu putuse să facă altfel.

Şi cu toată mâneca pătată de ceară, nunta se ţinu, dar cu mireasa cea adevărată. Atunci prinţul zise:

— Mulţumesc că am întâlnit comoara pe care o căutam!

Şi în ziua următoare se afla tot poporul adunat la poarta palatului, cerând pedeapsa pentru regină şi fiica ei.

Ieşi regele în balcon şi întrebă:

— Ce vreţi?

— Să fie pedepsită regina! răspunseră toţi, pentru că nimeni nu putea s-o vadă cu ochi de rea ce era.

— Atunci să hotărască poporul soarta ei! mai spuse regele.

— Iată aceşti doi cai: să fie legată de copitele lor şi să fie târâtă şi lăsată în voia lor.

Şi aşa făcură. Iar ceilalţi rămaseră foarte fericiţi.

Veinte şi regele

FAMILIA despre care este vorba în această poveste era aceea a unui croitor dintre cei care cos la palat haine pentru toată armata. Avea croitorul nouăsprezece fete şi făcu întâmplarea că femeia lui mai rămase grea o dată şi mai născu o fată şi cu aceasta se făcură douăzeci, adică Veinte, şi chiar aşa îi puse numele. Femeia muri şi, cum se întâmplă în astfel de cazuri, copiii crescură la întâmplare, aşa că Veinte crescu foarte repede, ajungând în scurt timp o fetişcană mai isteaţă decât toate surorile sale. Iar tatăl, bietul de el, neştiind cum s-o scoată la capăt cu atâtea fete, pentru că la palat nu era de lucru pentru atâtea mâini, nefiind bogat, se gândea cum va putea da de mâncare atâtor guri.

într-o zi, el le spuse fetelor:

— Dacă-aş avea aici o femeie pe care m-aş putea bizui, apoi aş lăsa-o în casă şi aş pleca departe, să

văd doar oi putea câştiga vreun ban mai mult, fiindcă la palat se câştigă foarte greu.

Veinte îi zise atunci:

— Pare de necrezut, tată, ca în faţa fetei tale Veinte să zici una ca asta. Poţi să pleci liniştit, căci de va fi nevoie de croitori în acest palat, noi nu vom lipsi de la ce va fi de făcut. Dumneata poţi să încui toate uşile şi să spui regelui să ne trimită în fiecare zi de mâncare, ca să nu mai ieşim. Te vei socoti cu regele şi el ne va trimite mâncarea.

Croitorul făcu întocmai. Iar regele îi spuse că va rămâne în grija lui să le trimită fetelor tot ceea ce aveau nevoie. Dar cum erau atâtea, tot ceea ce le trimitea regele de mâncare tot puţin pentru ele se afla. Tatăl nu le lăsase deschisă decât o fereastră foarte înaltă, care da în drum şi de unde ele aruncau

o sforicică pentru a-şi urca mâncarea pe care de jos le-o trimitea regele. Mai aveau un balcon, care da spre palat, spre o grădină a regelui. Cam asta era totul. Intr-o zi, Veinte ieşi în balcon şi văzu craca mare a unui păr ce se apleca în jos, gata să se frângă de greutatea rodului şi se gândea că, dacă va găsi o scăriţă, va pune-o în grădină sprijinind-o de balcon, va coborî şi va culege pere într-un coşuleţ.

Zis şi făcut. Găsind scara, începu să coboare în

fiecare zi după pere, până ce grădinarul observă că perele se împuţinau din ce în ce, dar nu ştia cine le culege. Aşa că se duse la rege. Ii dădu cheia grădinii, zicându-i că el nu mai e vrednic a fi grădinar, fiindcă va veni şi ora când regele îi va cere un coş cu pere şi el nu va avea cu ce să-1 umple, pentru că perele se furau mereu.

— Nu pleca de la palatul meu, îi zise regele,
căci eu voi sta la pândă şi voi vedea cine este acela
care-mi fură perele.

A doua zi, se aşează sub un păr. Simţi mişcare în pom, privi în sus şi o zări pe Veinte suită în vârful părului şi îi zise:

— Veinte, tu eşti cea care îmi furi perele?

— Păi, să vedeţi, maiestatea voastră, să ne iertaţi, pentru că noi suntem nouăsprezece surori şi cu mine douăzeci şi aici se prăpădesc perele de pomană şi, fiindcă măria ta are grijă să ne sature atunci când ne trimite mâncarea, ne va lăsa de asemenea să ne saturăm şi de pere.

Regele începu să-i vorbească despre alte lucruri. Dar Veinte zise:

— Am aflat că are măria ta un porumbar, care e demn de privit, şi eu aş vrea să-1 văd.

— Atunci hai să-1 vedem, îi zise el.

Pleacă ei, dar lipsea grădinarul ca să le deschidă

poarta. O deschise regele şi intră în porumbar. Ea rămase în uşă. Aşteptă ca el să intre, trânti poarta şi, lăsându-1 înăuntru, luă coşul şi la revedere.

Când, târziu, sosi grădinarul pentru a da grăunţe porumbeilor, se miră că-1 vede pe rege acolo.

— Maiestatea voastră, aici, închis?

Şi-i spuse regele că, pe când privea la porumbei, un val de aer îi închise poarta şi nu mai putuse s-o deschidă. însă ieşind de acolo, regele gândi în sinea lui: „îmi vei plăti tu totul".

în ziua următoare, Veinte era cocoţată în păr, în timp ce regele se plimba prin grădină.

— Cum, Veinte, după tot ce mi-ai făcut ieri, mai ai curajul să stai acolo?

— Vezi, măria ta, răspunse Veinte, noi suntem nouăsprezece surori şi cu mine douăzeci. Ieri o mare ceartă se auzea din casa noastră: „Veinte! Veinte! Veinte!" Am ieşit în fugă, poarta s-a trântit şi nu am mai avut ce face.

Regelui îi plăcură mult vorbele fetei.

— Mi-au spus unii că măria ta are o moară de apă pe care merită să o vezi şi eu ţin mult să o văd.

— Atunci, haide chiar acum.

Şi s-au dus împreună să vadă moara. Intrară şi regele zise:

— Păcat că nu-i aici grădinarul ca să înhame

măgarul la roată şi să vezi cum vine apa. Totuşi am să mă leg eu în locul lui. Tu ţine-mi sfoara, iar eu voi da înconjur.

Iar ea, când îl vede legat, ce face? Ii prinde capătul sforii ce-1 ţinea în mână de un pom, ieşi, închise poarta şi-1 lăsă acolo.

Când sosi grădinarul ca să dea drumul la apă, se miră din nou de ceea ce văzu. Regele îi zise că bine că s-a prins de pom, căci de nu, cădea în apă.

Cealaltă zi, la fel, Veinte suită în păr, iar regele pe jos, aşteptând-o:

— Pare de necrezut că te afli din nou aici, după tot ceea ce ai făcut ieri cu mine.

— Maiestatea sa trebuie să mă ierte neapărat, zise din nou Veinte, căci suntem nouăsprezece surori şi cu mine douăzeci. Aşa că dacă mare gălăgie a fost alaltăieri, şi mai mare a fost cea de ieri: „Veinte, Veinte, Veinte, Veinte, Veinte!" Şi eu, repede să ies, dar întâmplarea a făcut de am legat pe măria ta de pom, căci de nu, ai fi căzut în apă.

Coborând ea din pom, îi zise regele că dacă vrea, el va veni la noapte la ea. Veinte zise că vrea şi întrebă la ce oră să-1 aştepte. Rămaseră înţeleşi ca să urce regele cam pe la nouă seara.

— Eu, noaptea asta nu mă culc cu voi, le spuse Veinte fetelor.

Şi, cum camera lor de culcare era lungă şi paturile se înşiruiau unul după altul până la al douăzecilea, regele ştia locul lor şi unde îşi avea Veinte patul. Aşa că Veinte le spuse că, fiind foarte gălăgioase, ea se va culca în noaptea aceea singură, într-o altă cameră.

— Fă ce vrei, îi răspunseră surorile.

Atunci fata luă patul şi-1 aranja în cealaltă încăpere. Acolo îşi potrivi scara la fereastră, se încuie pe dinăuntru şi, când regele urcă, cum el ştia unde dormea Veinte, începu să numere:

— Unu, doi, trei, patru... până la nouăsprezece,
dar nu dădu de al douăzecilea pat. Cred că am greşit.
Din nou începu să numere: „Unu, doi, trei, patru..."
până la nouăsprezece.

Asta se repetă de trei ori şi, de fiecare dată, ajungea numai la nouăsprezece. Şi iar se supără regele. în acest timp soseşte din călătorie, obosit de atâta muncă, tatăl celor douăzeci de fete şi le întrebă cum s-au simţit în lipsa lui. Ele spun că bine, că nu le-a lipsit mâncarea şi că şi-au făcut pe deplin datoria. Şi se duse croitorul la palat spre a-1 saluta pe rege, cum era natural. Şi-i spuse regele că avea un costum pe care voia să i-1 coasă el, dar să aibă grijă ca fiica lui, Veinte, să nu se atingă de costum,

pentru că el cunoştea croiala şi cum cosea Veinte. Iar de nu va respecta porunca, îl va costa viaţa.

Sărmanul se întoarse acasă şi, cum era tare amărât, îl întrebă Veinte:

— Tată, ce aduci acolo?

Iar croitorul o întrebă de nu a făcut cumva vreo festă prinţului şi-i spuse ca de acel costum să nu se atingă, fiindcă regele va cunoaşte că a fost lucrat de ea.

— Că prost mai este, tată! Ca şi cum croiala şi împunsătura mea ar spune: „Veinte 1-a făcut!" Şi pentru când îl vrea gata?

— Până-n trei zile.

— Apoi, dă-mi-1 mie, că am să-1 fac eu.

— Fato, pentru Dumnezeu, să vezi că mă omoară regele, zise bietul croitor.

— Nu, nu te va omorî, zise Veinte.

Ii luă costumul, se încuie în camera ei şi acolo croi nouăsprezece costumase. Când după trei zile le scoase gata şi le aşeză în cutie, îi spuse că costumul prinţului era gata. Când croitorul sosi la rege, acesta se mai afla încă în pat.

— Bine, lasă-1 pe pat! Imediat am să mă uit la el, zise, bănuind că era iar vreun şiretlic de-al lui Veinte.

Croitorul plecă. Şi când regele desfăcu cutia şi

începu să scoată cele nouăsprezece costume, dădu poruncă să fie chemat de îndată croitorul. Auzindu-se chemat, o întrebă tatăl pe Veinte de n-a făcut vreo drăcie costumului.

— Nu, tată! Du-te liniştit, nu te îngriji, că n-o să te omoare.

Soseşte bătrânul şi-1 întrebă pe rege ce doreşte.

— Apoi, nimic mai mult decât că vreau să mă căsătoresc cu fiica dumitale, Veinte.

— Vreţi să glumiţi cu mine?

— Nu, nu vreau să-mi bat joc de dumneata. Vreau ca nunta să aibă loc de acum în trei zile.

Ajunse bătrânul acasă foarte supărat:

— Ce mai veste aduci, tată? întrebă fata.

— Mi-a spus regele că vrea să te ia de nevastă.

Iar Veinte:

— Chiar acum, tată, du-te la casa tâmplarului şi spune-i să facă o păpuşă de mărimea fetei tale Veinte, cu un resort care să spună „da" şi altul „nu", şi te vei duce la măcelar şi-mi vei aduce o burtă de vacă, puţin sânge şi nişte zahăr.

Sosi şi ziua nunţii.

Când veni ora să se culce, regele ieşi din cameră să vadă dacă Veinte n-a mai pus ceva la cale şi ea, cum avea păpuşa pregătită, o îmbrăcă cu cămaşa ei de noapte, iar în burta de vacă turnă zahăr şi apoi o

umplu cu sânge şi o aşează pe gâtul păpuşii, o culcă în pat şi ea se băgă sub pat şi aşteptă ca regele să intre. Iar regele o întrebă:

— Te-ai şi culcat?

Păpuşa, cum avea un resort care zicea „da" şi „nu", spuse că „da". Dar regele:

— Acum mi le vei plăti pe toate laolaltă. Iţi aminteşti când îmi furai perele din grădină?

— Da!

— îţi aminteşti când m-ai lăsat închis în porumbar?

— Da!

— Ţi-aduci aminte când m-ai lăsat legat la moară, încât şi grădinarul m-a crezut nebun?

— Da!

— Dar când m-ai lăsat cu toate celelalte nouăsprezece surori ale tale şi ai fugit?

— Da!

— Şi când ţi-am trimis costumul şi i-am spus tatălui tău, fiindcă nu aveam încredere în tine, şi tu mi-ai croit nouăsprezece costume pentru a le arunca?

— Da!

— Da?

Şi scoase pumnalul şi i-1 puse în gât. Şi cum sângele era dulce pentru că se făcuse sirop, îi căzură

câţiva stropi în gură.

— Trădare, trădare! Am omorât-o pe Veinte, care până şi sângele îl avea dulce!

— Te-ai supărat de pomană, fiindcă eu am ştiut mai multe decât tine, zise Veinte, ieşind de sub pat.

Iar regele o îmbrăţişa şi-i zise:

— Atunci tu vei fi soţia mea şi nimeni alta.

Şi trăiră fericiţi la palat şi veniră să locuiască acolo şi croitorul cu cele nouăsprezece fete ale sale.

Prâslea şi invidioşii

CU ANI ŞI ANI ÎN URMA a fost un ţăran care la moartea lui lăsă celor trei feciori pe care-i avea câte o juncană. Cu limbă de moarte le poruncise:

— Fiecare dintre voi să aibă grijă de juncana lui, s-o ducă în fiecare zi la păşune, să crească şi să vă dea de mâncare.

Şi cei trei fraţi făcură întocmai după cum îi povăţuise tatăl lor, pe patul de moarte. Şi trăiră în bună pace, lungă vreme, fiecare cu gospodăria lui. Dar, într-o bună zi, cel mic căzu bolnav la pat, aşa că-i rugă pe ceilalţi fraţi să-i ducă şi juncana lui la păşune. Fraţii săi consimţiră; dar invidioşi cum erau pe vioiciunea şi iuţeala de minte a lui Prâslea, nici nu dădură bine cotul casei şi amândoi fraţii mai mari se gândiră la aceeaşi răutate: să-i arunce juncana în fântâna părăsită şi secătuită, care se afla acolo, în apropiere.

Zis şi făcut. Juncana lui Prâslea zăcea pe fundul fântânii. Când Prâslea îi văzu seara că se întorc numai cu două juncane, pricepu imediat ce se întâmplase, în ciuda faptului că fraţii îi spuseseră că a fost o întâmplare nenorocită cu juncana sa şi că alunecase ea singură în fântână.

În câteva zile, Prâslea se făcu sănătos şi neavând altceva mai bun de făcut, se duse de unul singur pe câmp. Şi iată că deodată se apropie de el o pereche frumoasă de boi, nu se ştie de lângă cine se rătăciseră pe-acolo şi se ţinură după el, peste tot pe unde hoinări el în ziua aceea, mergând pe urma lui Prâslea până acasă. Când îl văzură fraţii lui, rămaseră încremeniţi.

— De unde ai boii? îl întrebară ei.

— M-am dus lângă fântâna unde s-a prăpădit juncana mea, dată în dar de la tata, şi atâta am plâns şi m-am rugat, încât pe când îmi ştergeam lacrimile de supărare, m-am pomenit cu perechea asta frumoasă de boi.

La auzul celor povestite, cei doi fraţi lăsară să treacă noaptea şi de cum se crăpă de ziuă porniră amândoi cu juncanele lor la fântâna cea secată şi le dădură de-a berbeleacul pe amândouă în adânc. Apoi aşteptară să se întâmple minunea. Şi se jeluiră acolo în genunchi toată ziua. Se lăsă noaptea şi de apărut

nu mai apăru nimic, nici o vietate. Căzuţi pe gânduri şi amărâţi, se îndârjiră parcă şi mai mult împotriva bietului Prâslea. Şi a doua zi, pe când era la păşune Prâslea, fraţii îi dădură foc micii lui gospodării. Dar Prâslea nu deznădăjdui, ci umplând un sac cu tăciuni şi altul cu cărbuni, plecă la târg. Acolo începu să strige cât îl ţinea gura că are de vânzare doi saci cu argint. Când se apropie un negustor bogat de el, îi spuse că-i vinde sacii, dar fiind vorba de argint vrăjit, nu are voie să le deschidă gurile decât după ce va ajunge acasă. Negustorul îi plăti suma cerută şi plecă.

A doua zi chiar, fraţii îşi dădură foc caselor şi făcură întocmai cum făcuse Prâslea. Dar, din nenorocire, la târg se întâlniră faţă în faţă cu negustorul păcălit de Prâslea. Şi când acesta auzi de aceeaşi păcăleală, se porni cu ciomegele pe ei, de ajunseră numai vânătăi şi oase frânte. Şi, de ruşine pentru răutatea şi prostia lor, nici nu se mai întoarseră în satul în care se născuseră ei şi fratele lor mai mic. Aşa că, rămas singur, bunul Prâslea îşi putu duce liniştit zilele mai departe.

Iepurele şi broasca râioasă

A FOST ODATĂ o babă şi un moş. Şi pe cât era moşul de bun la suflet, şi nu ieşea din cuvântul babei, pe atât era baba de afurisită cu moşul. Toată viaţa el nu făcuse decât să asculte de ea: fie de bună ce era, fie de teamă pentru răutatea ei...

Intr-o bună zi, o zi geroasă de iarnă grea, îl trimise fără nici o milă în inima pădurii să taie lemne, spunându-i că îi era frig.

Moşul o ascultă şi se duse în pădure. Văzu câţiva butuci şi se apucă să-i taie şi să-i smulgă din rădăcini. Dintre copacii aceia apăru însă, pe neaşteptate, un pitic cu o barbă mare, de aproape să-i ajungă până la pământ. I se făcu milă de bietul moş şi-1 întrebă ce făcea în pădure pe asemenea ger.

— M-a trimis baba mea să tai lemne, îi răspunse moşul.

— Nu te mai osteni atât. Du-te acasă şi vei găsi

magazia ticsită de lemne, să vă ajungă până la sfârşitul iernii!

Moşul îi mulţumi şi fericit se întoarse acasă. Intr-adevăr, când o luă şi pe babă să se uite în magazia lor goală, o găsiră acum plină de lemne. Curioasă, baba îi spuse moşului să-i povestească cum şi în ce fel se petrecuse minunea aceea. Şi moşul îi spuse tot de-a fir-a-păr.

După o zi, două, baba îi spuse moşului:

— Du-te iar în pădure şi caută-1 pe pitic. Spune-i să ne facă în dar o casă îndestulată. Azi am fiert ultimele boabe de fasole. Nu mai avem nimic de mâncare. Să nu vii înapoi până ce nu-1 vei găsi!

Şi moşul se duse iar, pe ger, în pădure. Şi căută şi căută, până ce-1 găsi.

— Piticule bun şi făcător de minuni, începu moşul să-i spună, baba mea îţi cere acum o casă îndestulată. N-avem ce mânca şi suntem bătrâni şi neputincioşi.

— Bine, moşule. Când vei ajunge acasă, nu vei mai găsi cocioaba de unde ai plecat spre pădure, ci o casă frumoasă şi îndestulată cu toate bunătăţile şi cu cămările pline. Mergi bucuros acasă! aşa-i spuse piticul şi dispăru, convins că cei doi bătrâni vor fi fericiţi de acum încolo.

Şi, într-adevăr, ajunse el acasă, dar în loc de

cocioabă găsi întocmai după cum îi făgăduise piticul cel bun. Se bucură baba foarte. Dar bucuria ei nu ţinu mai mult de câteva zile. Nesăţioasă cum era, ea îi spuse moşului:

— Ei bine, dar când s-or termina toate bunătăţile
astea, ce vom mai face? N-ar fi bine să te duci la
piticul tău şi să-i ceri o prăvălie plină cu lucruri de
vânzare? în felul acesta ne vom putea câştiga pâinea
fără ajutorul lui. Ia du-te chiar acum şi spune-i ce-mi
doreşte inima!

Moşul, care nu ieşea din vorba babei, se duse şi de astă-dată. Şi-1 căută mult de tot, până să-1 găsească.

— Ce mai e, moşule? Ce-ţi doreşte inima? Ce s-a întâmplat? îl întrebă piticul, curios să ştie ce mai voia moşul.

— Uite aşa şi aşa... îi repetă toate vorbele babei.

— Bine, bine. Poate că are ea dreptate. Aşa nu vei mai fi nevoit să vii să-mi mai ceri nimic de azi încolo! Du-te acasă şi dorinţa voastră va fi împlinită! şi piticul iar se făcu nevăzut.

Şi moşul se arătă foarte bucuros când văzu pe baba lui râzând, cu cei doi dinţi ce-i mai rămăseseră, în faţa unei prăvălii mari cu tot felul de mărfuri în sute şi sute de rafturi. Dar, după vreo săptămână, baba îi spuse moşului:

— Ştii ceva, moşule? Eu am obosit să tot stau în prăvălie şi să vând. Te duci chiar acum şi-i spui piticului să mă facă contesă şi te tine conte cu slujitori mulţi, încât noi să nu mai trebuiască să facem chiar nimic.

Moşul, fără să se gândească mult la ceea ce-i spuse baba, se duse direct spre locul unde ştia că era piticul. îl căută şi-1 căută şi la urmă tot îl găsi.

— Ce s-a mai întâmplat, moşule? se cam răsti piticul la el.

Dar cu aerul cel mai senin din lume, moşul îi spuse dorinţa babei lui.

— Şi chiar vrei tu să fii un conte? mai insistă piticul.

— Eu nu vreau nimic. Dar casă bună cu ea nu voi mai duce, dacă îndrăznesc să n-o ascult; ori asta e dorinţa ei! spuse umil moşul.

— Ei, bine, dacă asta e dorinţa ei. Te vei duce acasă şi în loc de tot ceea ce ai lăsat, vei găsi un palat cu slujitori şi pe baba ta contesă.

Apoi, plictisit, piticul dispăru îndată, de parcă-1 înghiţise pământul.

Moşul, până ajunse acasă, văzu că are pe el alte veşminte, scumpe, cusute cu fir de aur, şi nici nu-şi crezu ochilor când o văzu la fereastra unui palat splendid pe baba lui, contesă, iar pe scările palatului

zece slujitori în stânga şi zece slujitori în dreapta, care se înclinau cu toţii la venirea lui.

Moşul, sau mai bine zis contele, urcând scările palatului, se gândea că poate de astă-dată baba lui se va arăta în sfârşit mulţumită şi nu-1 va mai trimite la pitic să-i ceară ceva. De altfel, nici nu-şi închipuia ce-i putea cere mai mult decât atât?!

— Uite ce e, moşule, îi spuse baba într-o zi, într-o zi nefericită — ca să scapi de orice altă rugăminte din partea mea, du-te la pitic şi spune-i ca toată puterea lui magică s-o treacă asupra mea, şi atunci îi făgăduiesc că nu te voi mai trimite niciodată la el.

Moşul încremeni. Dar baba, doamna contesă, îi dădu un brânci pe scări şi contele se trezi în curte în faţa palatului. Se dezmetici şi se duse în pădure. îl întâlni pe pitic. Ii spuse dorinţa babei contese. Piticul îl ascultă şi-i spuse, privindu-1 fix în ochi:

— Mi-e milă de tine, moşule, ca din prima zi când te-am văzut spărgând lemne pe gerul acela năprasnic. Mergi liniştit acasă. Aşa va fi. De azi încolo baba ta nu-ţi va mai cere chiar nimic! Ne despărţim pentru totdeauna.

Şi piticul îşi luă rămas-bun de la moş. Moşului parcă nu-i plăcu tonul cu care-i vorbise piticul, deşi părea blajin cu el.

Mergând din ce în ce mai repede spre casă, moşul se pomeni că aleargă cum nu mai alergase de ani şi ani de zile. Ce se întâmplase cu el? Piticul îl transformase într-un iepuraş. Cu inima cât un purice, alerga iepuraşul spre palatul contesei, în speranţa că ea va putea face ceva pentru el, că-1 va recunoaşte... Dar, altă minune! în loc de palat, o băltoacă mare cât toate zilele şi, pe malul ei, posomorâtă, o broască râioasă.

Băiatul cel destoinic şi flamura fermecată

A FOST ODATĂ, demult, o văduvă care avea un singur fiu. înainte de a închide ochii, tatăl i-a cerut băiatului s-o asculte întotdeauna pe maică-sa. Fiind foarte săraci, băiatul străbătea toată ziua străzile târgului natal, cerşind. Dar oamenii s-au plictisit de la o vreme să le tot dea de pomană. Drept care, într-o bună zi, băiatul i-a spus mamei sale:

— Trebuie să plecăm de aici, să ne mutăm în altă parte, într-un loc unde nu ne cunoaşte nimeni. Am putea să mai cerşim un timp până când voi fi destul de mare ca să-mi câştig singur pâinea.

Odată hotărârea luată, au pornit la drum. Au mers pe jos o zi întreagă şi seara au ajuns la un castel. L-au întrebat pe castelan dacă pot rămâne acolo peste noapte şi acesta s-a învoit, iar a doua zi dimineaţă i-a poftit la micul dejun. El le-a spus că aveau de mers toată ziua înainte de a ajunge la

pădure, unde urmau s-o apuce pe drumul mare.

— Veţi merge toată ziua, le-a spus castelanul. O să vă ia o zi întreagă, ca să ajungeţi la drumul de lângă pădure, dar să nu intraţi în pădure, pentru că acolo se află tot felul de animale sălbatice şi uriaşi care pot să vă mănânce.

Ei i-au mulţumit castelanului pentru tot şi au pornit-o la drum. înainte de a ajunge la pădure, au trecut pe lângă un catarg înalt, cu o flamură în vârf. Băiatului i-a plăcut mult steagul de îndată ce 1-a văzut. în cele din urmă au ajuns la pădure — care nu se afla prea departe de catargul cu flamura — şi au făcut un foc în jurul căruia să înnopteze. Băiatul i-a spus mamei sale:

— Tu te vei odihni, iar eu o să stau de veghe şi apoi te trezesc şi mă culc eu până dimineaţă.

— E bine aşa, i-a răspuns mama.

După aceea, el a făcut un foc bun, pentru ca mama lui să doarmă bine. Femeia era foarte obosită după două zile de mers şi a adormit imediat. îndată ce a văzut-o dormind buştean, băiatul a pornit-o înapoi către catarg, unde, odată ajuns, s-a căţărat şi a luat flamura din vârf. Apoi s-a dat jos, a înfăşurat flamura în jurul trupului şi a prins-o cu un ac mare. Când a terminat, se simţea cu totul altul. Avea atâta putere, că putea doborî orice i-ar fi ieşit în cale!

După aceea s-a întors la mama lui. Ea dormise ceva mai mult de o oră, aşa că a trezit-o.

— Mamă, mai eşti obosită? a întrebat-o el.

— Ei, m-am odihnit bine şi acum mă simt în toate puterile, i-a răspuns ea.

— Atunci, să mergem mai departe.

Şi au pornit la drum. Au ajuns într-un loc cu dealuri frumoase şi, deodată, după un dâmb au văzut un uriaş venind spre ei.

— Vezi cine vine spre noi? a întrebat mama.

— Da, dar nu-ţi face griji.

Uriaşul ajunse repede în dreptul lor.

— Ah, năpârcă mică, îi spuse el flăcăului.

Mâine dimineaţă te mănânc la micul dejun.

Deodată, uriaşul încercă să-1 înşface, dar băiatul îl lovi în frunte.şi-1 aruncă cât colo, între nişte butuci. Apoi îl apucă din nou de brâu şi-1 aruncă în drum.

Ei bine, uriaşul, aflându-se într-un asemenea hal, şi-a spus: „Mai bine mă las păgubaş. Ăsta e-n stare să mă omoare".

— Ei, fie, îi spune el băiatului, tu şi mama ta veniţi cu mine. Eu am un castel şi vom sta toţi trei acolo. Ne-om simţi bine împreună.

Aşa că uriaşul i-a luat la castelul său. Fiind obosiţi, seara s-au culcat repede. Dimineaţa, uriaşul le-a dat de mâncare carne de ren. Băiatul n-a mâncat

mult, că aşa îi era felul.

Uriaşul se ocupa cu desţelenirea pământului.

— Eu mă duc să desţelenesc pământul, le-a spus el. Vreau să mă fac fermier.

Ei îl numeau acum pe uriaş bunic.

— Bunicule, îi spuse băiatul, vrei să te însoţesc?

— Bine, i-a răspuns uriaşul, poţi să vii cu mine, să vezi cum muncesc.

Uriaşul scotea cireşii şi arţarii din rădăcini şi îi aşeza într-o grămadă mare. Băiatul se uita la el cum muncea. De îndată ce arunca un copac în grămadă, scotea altul, ca şi cum ar fi fost uşor ca un pai. Dar, încet-încet, începea să dea semne de oboseală.

— Bunicule, treaba ar merge mai repede dacă ţi-aş da o mână de ajutor.

— Eşti prea mic pentru aşa ceva, i-a spus uriaşul. Dar poţi să apuci copacul de vârf şi eu îl apuc de trunchi.

De fiecare dată când băiatul apuca un copac, îl ridica pe uriaş o dată cu el! Şi aşa a trecut toată ziua.

Seara, când s-a întors acasă, uriaşul i-a spus bătrânei:

— Trebuie să fie mulţi oameni puternici prin părţile voastre.

— Ah, nu-i chiar aşa, a spus ea.

Lucrul acesta a început să-1 supere din ce în ce

mai tare pe uriaş. După un timp i-a spus bătrânei:

— Vreau să te prefaci că eşti bolnavă, după
aceea îţi spun eu ce-o mai fi.

Şi bătrâna s-a învoit să-i facă pe plac uriaşului, dar ea nu ştia ce i se pregăteşte băiatului.

Aşadar, a doua zi dimineaţă, bătrâna s-a plâns că îi este rău. Când s-a sculat, băiatul a întrebat-o pe maică-sa:

— Ce-i cu tine, mamă?

— Mi-e tare rău. Du-te la bunicul şi te sfătuieşte el ce să faci.

Aşa că merse la uriaş şi-i spuse:

— Mama este bolnavă. Ce să fac?

— Păi numai un măr de aur o poate salva, spuse uriaşul.

— Măr de aur? Cum aşa?

— Ascultă. Vino aici. Vezi drumul de colo? Mergi pe el şi vei ajunge la castelul unde se află mărul de aur.

Băiatul porni la drum şi merse toată ziua şi o parte din noapte. Chiar înainte de a ajunge la castel, dădu peste o mică aşezare, unde se opri pentru a-şi trage sufletul. Acolo întâlni un om bătrân de peste o sută de ani.

Când îl văzu pe băiat intrând în casă, îi spuse:

— Băiete, încotro mergi?

— Merg să iau mărul de aur pentru mama care e bolnavă, răspunse băiatul.
— Da, mărul de aur. E tare greu să-l capeţi. Mulţi au trecut pe aici, dar nimeni nu s-a sfătuit cu mine. S-au dus şi au încercat, dar tot atâţia au murit. Nimeni n-a reuşit să-l aibă. Ei, ai face bine să te odihneşti un pic şi mâine dimineaţă îţi voi spune ce să faci.

Băiatul ascultă povaţa şi s-a dus la culcare. La revărsarea zorilor, bătrânul l-a trezit.
— Dacă ajungi la castel tocmai când se îmbăiază prinţesa şi dacă te stropeşte cu apa aruncată de ea în afara zidurilor castelului, poţi obţine mărul imediat; dacă nu, vei avea multe încercări de trecut.
— Ei bine, voi încerca, spuse băiatul.

A alergat deci cât a putut de repede, dar când a ajuns la castel, prinţesa tocmai aruncase apa şi el n-a mai apucat nici un strop.

A intrat atunci în castel şi a dat peste o prinţesă minunată.
— Bună ziua, băiete. Cu ce treburi ai venit? l-a întrebat ea.
— Am venit să iau mărul de aur pentru mama, care este foarte bolnavă, a răspuns băiatul.
— Da, mărul de aur se află aici, dar va trebui să treci prin mai multe încercări înainte de a-l căpăta.

— Ce trebuie să fac? întrebă băiatul.

— îţi voi spune deseară ce va trebui să faci
mâine dimineaţă, pentru a căpăta mărul de aur.

Băiatul şi-a petrecut ziua la castel, iar seara, la ora şase, ea i-a dat cheile castelului şi i-a spus:

— Mâine dimineaţă, la şase, trebuie să-mi dai
cheile castelului înapoi.

El a luat cheile şi le-a pus în buzunar, iar prinţesa a plecat.

Ceva mai târziu a venit şi bătrânul la castel. El purta pe cap o pălărie care îl făcea nevăzut. Când a intrat, băiatul şedea într-un fotoliu.

— Ei, ce ţi-a dat de făcut prinţesa? îl întrebă bătrânul.

— Mi-a dat cheile castelului, pe care trebuie să i le înapoiez mâine dimineaţă, la ora şase, a spus băiatul.

— O să poţi să i le dai?

— O să încerc.

Toropit de somn, băiatul a adormit. La şase fără un sfert se iscă zarvă mare şi cine intră? Balaurul însuşi. Venise să ia cheile castelului de la băiat, dar bătrânul, mai iute decât el, şi pusese mâna pe chei.

Când bătu ora şase, bătrânul îl trezi pe băiat şi îi spuse:

— Ai cheile castelului, ca să i le
înapoiezi

prinţesei? Ia caută-le unde le-ai pus!

Băiatul se căută în buzunar, dar nu mai găsi cheile. Ah, şi ce trist deveni, de nu mai putu scoate un cuvânt! Dar bătrânul băgă mâna în buzunar şi scoase cheile.

— Uite-le. Dă-i-le înapoi.

Când sosi prinţesa, îl întrebă cu asprime pe băiat:

— Ai cheile castelului?

— Da, spuse el dându-i-le înapoi.

— Bine, te-ai descurcat de data asta, dar mai ai de trecut prin două încercări.

Ei îşi*petrecură ziua stând la taifas. Seara, la ora şapte, ea îi dădu băiatului o farfurioară de aur, spunându-i:

— Mâine dimineaţă, la ora şapte, să-mi dai farfurioara înapoi.

El a luat farfurioara şi a pus-o în sân.

După plecarea prinţesei, apăru din nou bătrânul, care îl întrebă pe băiat ce i-a cerut de astă dată prinţesa. Băiatul îi spuse toată povestea, după care adormi. Bătrânul rămase de veghe toată noaptea. La şapte fără un sfert dimineaţa, balaurul veni din nou cu zarvă mare, pentru a pune mâna pe farfurioara de aur.

Bătrânul îl trezi pe băiat şi îl întrebă dacă mai are

farfurioara. Acesta îşi băgă mâna în sân şi nu mai găsi farfurioara. Văzând asta, fu cuprins de o mare mâhnire. Dar bătrânul scoase farfurioara din buzunar şi i-o dădu băiatului.

— Uite, dă-i-o prinţesei.

— Până acum te-ai descurcat bine, dar încercarea cea mare abia acum vine, zise prinţesa.

Ziua trecu repede şi la opt seara prinţesa veni şi-i spuse băiatului:

— Mă duc la casa balaurului. Mâine dimineaţă,
la opt, vreau să-mi pui capul balaurului în poală.

După care se duse să se pregătească de drum.

îndată apăru bătrânul care îl întrebă pe băiat ce i-a cerut prinţesa să facă. Când află despre ce este vorba, îi spuse băiatului:

— Da, e o treabă grea. Crezi c-ai s-o poţi face?

— Nu ştiu, răspunse băiatul.

— Voi face tot ce îmi stă în puteri ca să te ajut, îl încuraja bătrânul.

Nu mult după aceea, prinţesa deschise uşa şi îi spuse:

— Eu plec de-acum.

Bătrânul se luă imediat după ea; crezând c-o urmăreşte cineva, ea se uită în spate, dar nu văzu nimic.

Străbătu o pădure şi în cele din urmă ajunse la o

căsuţă. „Eu intru aici", spuse ea. „Eu stau afară", îşi spuse el, postându-se lângă uşă.

Era o noapte frumoasă, cu lună.

După miezul nopţii, prinţesa ieşi afară. Balaurul, care se ascunsese în casă, scoase şi el capul pe uşă. Bătrânul, aflat după uşă, puse mâna pe capul lui şi i-1 răsuci până când i-1 luă de pe umeri.

„Eu plec acum", spuse ea. „Plec şi eu cu capul balaurului", îşi spuse bătrânul. Ea se întoarse şi spuse: „Sunt singură". „Nu, suntem doi", îşi spuse el.

La şapte şi jumătate dimineaţa ajunseră înapoi la palat.

Bătrânul se duse la băiat şi-1 trezi.

— Ai capul balaurului ca să-1 dai prinţesei?

— Nu-1 am, spuse el trist.

— Ah, atunci eşti pierdut! Dar mai ai o jumătate de oră. Du-te şi te spală.

După ce băiatul termină cu spălatul, bătrânul luă capul balaurului şi i-1 dădu.

— Uite, ţine-1 tu, că eşti mai puternic. Ea o să vină cu un şorţ de pânză galben, dar să nu i-1 dai. O să se întoarcă cu un şorţ de aur, şi atunci poţi să arunci capul în el.

Totul se întâmplă întocmai. Prinţesa veni cu şorţul galben, dar băiatul nu voi să-i dea capul

balaurului. Ea se duse şi-şi puse şorţul de aur. Când se întoarse, băiatul puse capul balaurului în şorţ. Acesta se zvârcoli un timp, după care căzu mort la pământ.

— Ah, spuse fata, ai câştigat. Voi fi soţia ta pentru totdeauna.

Ei au petrecut câteva luni la castel, dar băiatul se gândea tot timpul la mama lui.

— Mama este bolnavă. Trebuie să plec şi să-i duc mărul de aur.

Auzind acestea, prinţesa îi dădu mărul, îşi scoase inelul de pe deget, pe care îl rupse în două părţi egale, şi îi dădu băiatului o jumătate.

— Când cele două jumătăţi vor fi alăturate, înseamnă că m-ai găsit şi vom fi din nou împreună.

Băiatul merse acasă şi o găsi pe mama lui încă la pat. Ii dădu mărul de aur şi ea se făcu repede bine.

Când uriaşul văzu că băiatul a reuşit să facă rost de mărul de aur, îşi dădu seama unde stă puterea lui. Aşa că-i spuse bătrânei:

— Bănuiesc că băiatul are flamura fermecată asupra lui. încearcă să-1 faci să ţi-o dea. Spune că vrei să o speli. Apoi o întinzi la uscat, la soare.

„Dacă aş pune mâna pe flamură, aş fi din nou puternic", gândea uriaşul.

Bătrânul uriaş plecă să taie copaci.

Băiatul se

simţea obosit şi voi să se odihnească puţin. Atunci mama lui îi spuse:

— Bunicul tău este plecat, aşa că dă-mi flamura să o spăl. Apoi o pun la uscat şi când este gata poţi s-o iei la loc.

Băiatul ascultă de sfatul mamei, neştiind că ea este pe cale să-1 piardă fără voie. Spălă ea flamura şi-o întinse afară pe frânghie. Uriaşul, care se afla prin apropiere, înşfacă flamura şi şi-o înfăşură în jurul mijlocului. Acum el era cel mai puternic.

Aşa că se duse la băiat şi-1 trezi. Acum băiatul era uşor ca o frunză în palma uriaşului.

— Aha, ştiam eu că-i din cauza flamurii! Ia vino afară!

Uriaşul îl duse pe băiat în pădure şi-i scoase ochii, după care îl lăsă singur.

Băiatul merse de la un copac la altul şi ajunse, într-un târziu, la ţărmul mării.

Căpitanul unui vapor ce naviga în apropiere privea ţărmul printr-un ochean. Văzându-1 pe băiat, ordonă marinarilor să plece cu o barcă la mal, ca să-1 aducă pe băiatul cel orb. Marinarii se duseră la ţărm şi-1 aduseră pe băiat pe vapor.

Apoi căpitanul spuse echipajului:

— Nu suntem departe de casă, aşa că ne întoarcem. Cei de acasă vor avea grijă de băiatul acesta.

Zis şi făcut. Căpitanul, care de altfel era un prinţ, îl luă pe băiat acasă la el şi le spuse servitorilor să-1 îngrijească până se întoarce.

Şi astfel băiatul rămase la castel, în seama servitorilor. în fiecare zi avea grijă de el alt servitor, după rang. în cele din urmă veni rândul majordomului casei, care era chiar soţia băiatului. Aceasta, după plecarea lui, venise şi intrase în slujbă la curtea prinţului. Cei doi soţi statură toată ziua de vorbă. Fetei îi veni deodată o idee. îşi scoase jumătatea de inel şi i-o puse în farfuria cu supă. La masă el găsi în lingura de supă jumătatea de inel. Atunci scoase şi el jumătatea lui de inel şi o împreună cu cealaltă.

Astfel ea a fost sigură.

— Tu eşti soţul meu. Cele două jumătăţi ale inelului s-au potrivit.

— Ei bine, nu trebuie să mai rămânem aici, chiar dacă sunt orb.

— Avem tot ce ne trebuie, aşa că putem să plecăm, a spus ea.

Odată luată hotărârea, s-au dus la soţia prinţului să-i vorbească de plecarea de la castel, lucru care a întristat-o mult pe aceasta.

în drum spre casa lor, au mers pe un drum care trecea pe lângă un izvor a cărui apă vindeca orice

boală. Ajunşi la izvor, ea 1-a rugat pe băiat să se spele pe ochi cu apa tămăduitoare. El i-a ascultat sfatul şi, după ce-şi spălă bine ochii, îi reveni imediat vederea.

— Văd din nou bine! strigă băiatul.

— Mergem acasă şi o să trăim în bună pace împreună.

Şi au mers acasă şi au dus de atunci o viaţă plină de bucurii. Au avut şi trei copii, iar mai târziu o mulţime de nepoţi, împreună cu care au trăit fericiţi mulţi ani.

Legenda lui Choui Chouî

SUB BOLTA CERULUI de un albastru sidefat, pădurea îşi înalţă verdele aprins al plantelor. Un soare de foc pătrunde printre frunze, iar razele sale strălucitoare poleiesc poienile sau se sparg în mii de culori pe vreun vârf de stâncă ce se iveşte din pământul roşu, aproape acoperit de mantaua frunzelor uscate.

Viorile greierilor scot sunete monotone. Fluieratul păsării Yasiyatere — ornic al bunicilor care îşi potolesc nepoţii neastâmpăraţi potrivind după el orele de odihnă — răsună în toate colţurile pădurii cu ecoul său caracteristic.

Pâraiele cristaline şi unduitoare murmură, mângâind bambuşii şi sălciile, care se adapă de pe malurile lor sau, brusc supărate, se grăbesc şi lovesc pietrele, care încearcă să le împiedice cursul, în timp ce bulbucii de apă îşi spun nelinişţea.

. Muntele răspândeşte o suflare călduţă, iar bătrânii copaci, cu frunzele căzute, moţăie în lenea lor somnoroasă.

Veveriţele zboară în salturi miraculoase din copac în copac, din liană în liană, scotocind prin scorburi, în căutarea delicioasei miere de Yete'i[1] sau rozând lacome nuci de cocos. Doar aceste mici vieţuitoare, neobosite şi zburdalnice, tulbură liniştea pădurii învăluită într-un gigantic şi vaporos abur.

Deodată, notele suave ale unui flaut se revarsă în sunete melodioase, gonind toropeala, care fuge urmărită de dulceaţa sunetelor. Trilurile a mii de păsări răspund flautului fermecat şi sosesc în zboruri grăbite la întâlnirea cu micul prieten indian. Pădurea, acum trezită la viaţă, este străbătută de o briză proaspătă, ce clatină copacii şi le agită uşor frunzele într-un salut cordial adresat lui Chouî, prietenul păsărilor.

Chouî e un mic indian care umblă gol pe cărările pădurii. Ochii lui negri, migdalaţi, adânci, străbat frunzişul ca nişte săgeţi, căutându-şi prietenii, iar când îi descoperă, îşi duce flautul la gură şi trilul său plăcut, care imită glasul păsărilor, desfată pădurea cu dulcea mângâiere a sunetelor.

[1] Yete'i — albină fără ac, care produce o miere foarte gustoasă.

încet, încet, în trilul flautului, sute de păsări îl urmează pe copil şi zarva mulţimii înaripate se împleteşte cu sunetele fermecate, întreaga pădure renăscând. Poteca se deschide într-o poiană largă, care îl primeşte bucuroasă pe micul indian înconjurat de prietenii săi. Aşezat pe un muşuroi de termite — furnici uriaşe — copilul le oferă păsărelelor, cu dărnicie, seminţele preferate. Păsările ciripesc bucuroase, ciugulindu-i din palmă hrana delicioasă.

Chouî este prietenul păsărilor, vorbeşte cu ele, a învăţat de foarte mic să le înţeleagă limba şi să le răspundă cu ajutorul flautului. Le cunoaşte secretele şi le vizitează cuiburile, care au mii şi mii de forme, fiind construite în cele mai ascunse locuri ale pădurii. De multe ori s-a urcat până în cel mai înalt pin, să pună în cuib un pui de porumbel căzut din nebăgarea de seamă a iubiţilor săi părinţi.

Câteodată, îi urmează din umbră pe vânătorii tribului său, distrugându-le capcanele puse pentru a-i prinde pe micii lui prieteni. Şi nu de puţine ori a fost pedepsit aspru de cacique[1]. Plin de rănile pricinuite de loviturile de bici, legat de stâlpul unde îşi primea pedeapsa, doar păsările îi veneau în ajutor, aducând în cioc apa care să-i potolească setea şi balsamuri

[1] Cacique — şeful de trib.

extrase din fel de fel de plante necunoscute, cu care să-şi oblojească rănile.

Chouî păstra, pentru păsări, grăunţe şi în fiecare zi le dădea porţia cuvenită. Prietenii săi îl răsplăteau pentru dar, ducându-1 în locurile în care creşteau portocalii sălbatici sau unde albine Yete'i pregăteau fermecata lor miere. Chouî era pofticios, foarte pofticios! Portocalele şi mierea erau hrana lui preferată şi îi era uşor, ajutat de prieteni, să găsească aceste comori preţioase. Cât de fericit hălăduia prin pădure, unde era primit cu cea mai curată dragoste de blândele păsări!

Odată, Choui cânta cea mai dulce melodie în cinstea lui Tupa[1]. Visa cu ochii deschişi şi îl ruga pe zeu să-1 transforme prin cântecul său în pasăre, pentru a rămâne mereu printre prieteni. Păsările tăceau şi-i ascultau dulcea rugăminte, care plutea legănată de minunata curgere a notelor ce urcau spre cer. Când frumoasa muzică încetă, corul a mii de păsări continuă rugămintea micului indian.

Deodată, o pasăre se aşeză pe umărul lui Choui şi-i ţipă în triluri disperate de mamă. Năpasta se abătuse asupra copacului în care îşi făcuse cuibul. Puişorii îi erau în pericol. Numai Chouî îi putea

[1] Tupa — zeul bun al tribului Guarani, trib de indieni din America de ₍Sud.

salva. Acesta alergă sprinten prin pădure, cerând păsărilor să-1 urmeze şi să vină degrabă în ajutorul cuibului aflat în pericol, atacat de cumplitele furnici. Copacul era acoperit aproape în întregime de ele, dar Chouî se caţără, încercând să ajungă la cuib să salveze păsărelele care, îngrozite, piuiau disperate. Furnicile se năpustiră cu miile pe Chouî care era dezbrăcat, tăindu-i furioase carnea, cu mandibulele lor ascuţite. Băiatul ajunse la cuib în dureri groaznice; îl luă şi-1 aruncă la distanţă cu puişorii lui, care căzură uşor pe iarba moale. După ce salvă cuibul, băiatul căută cu disperare să scape de crudele furnici, care tăbărâseră pe el cu lăcomie. Deodată, îi alunecă piciorul şi căzu fulgerător, lovindu-se de ramurile care se rupeau sub el şi rămase nemişcat la pământ.

Mii de ciripituri de groază şi de plâns tulburară pădurea. Păsărelele se năpustiră asupra corpului neînsufleţit al micului indian; dar degeaba încercară să-1 readucă la viaţă stropindu-1 cu apă. Chouî închise ochii pentru totdeauna, iar când au. înţeles asta, au tăcut cufundate în durere.

Soarele începea să coboare la orizont. Ca un imens glob de foc se destrăma dispărând după munţii verzi, în timp ce pădurea tăcea învăluită în umbrele înserării.

Deodată, glasurile păsărelelor răsunară la unison, cântându-i lui Tupa, în minunate triluri, sublimul imn pe care îl intona cu flautul său Chouî înaintea morţii sale. Păsările îndurerate îl implorau pe zeu să le ajute.

— Chouî!... Chouî!... Chouî!... suspinau păsările.

— Chouî!... Chouî!... Chouî!... repeta ecoul care alerga pe potecile şi prin poienele pădurii.

— Chouî!... Chouî!... Chouî!... striga cu disperare mama lui, care aştepta zadarnic întoarcerea fiului.

Legenda spune că indienii au găsit apoi într-o văgăună a muntelui un morman de flori albastre şi, când scotociră prin el, o păsărică albastră se înălţă năvalnic spre ceruri strigând: Chouî!... Chouî!... Chouî!... Sute de păsări, ciripindu-şi bucuria, o însoţiră în zborul său şi, de atunci, au ştiut că Tupa îl transformase pe copii într-o pasăre care trăieşte azi în pădurea Misiones şi în Paraguay, mai ales în portocalii sălbatici. în minunatul său cântec îşi repetă numele: Chouî, Chouî.

Floarea de lirolay

LA HOTARUL DE APĂ al întinderii fără de capăt a pampasului[1], îşi ducea zilele un indian nevoiaş, pe nume Pedro.

Era un suflet blajin, darnic chiar din puţinul pe care izbutea şi el să-1 adune, ducând călătorii cu pluta de pe un mal al apelor pe celălalt.

Se împăca uşor cu soarta lui, căci era mulţumit dacă putea să-i hrănească şi să le dea straie celor trei feciori ai săi: Delfin, Crespin şi Magin. încălziţi de dragostea părintească, băieţii creşteau voinici şi plini de bărbăţie. împreună se avântau cutezători pe fluviu, împreună pătrundeau în adâncul codrilor aflaţi la depărtare de o zi de satul lor.

într-o zi, însă, peste viaţa lor umilă, care se scurgea lin, se abătu furtuna. Tot privind întruna

[1] Pampas — câmpie întinsă, acoperită cu ierburi şi tufişuri, caracteristică regiunilor cu climă subtropicală şi temperată din America de Sud.

valurile fluviului, în bătaia nemiloasă a arşiţei, bătrânul luntraş începu să-şi dea seama că vederea nu-1 mai slujeşte cum se cuvine. Se gândi că este o slăbiciune trecătoare, şi mai întâi nici nu pomeni de ea, ca nu cumva să-şi îngrijoreze degeaba feciorii. Dar trecu o săptămână, trecu încă una, şi vederea i se întuneca din ce în ce mai mult. Curând, luntraşul ajunse să deosebească lumea înconjurătoare ca printr-o ceaţă deasă. Până şi lucrurile apropiate i se înfăţişau unduitoare, iar culoarea arămie a palmelor sale bătătorite de muncă i se înfăţişa şi ea tulbure.

Pedro pricepu că nu mai poate sta cu braţele încrucişate, aşteptând ce-i va hărăzi viitorul. Se duse, pe-nnoptat, dibuind cu toiagul cărarea, până la coliba din marginea satului, unde locuia înţeleptul Cheto, căruia îi cereau sfat cu toţii.

Acesta ascultă cu luare-aminte, clătină din cap îngândurat şi-i dădu luntraşului o seamă de leacuri: alifii în care era amestecat şi un strop de sânge de jaguar — ca să-i dea vederea la fel de ageră ca şi cea a noptaticei fiare; fierturi în care puse şi un bob de mărgean, pentru ca ochii să fie iarăşi teferi şi sclipitori ca mărgeanul.

Pedro plecă cu inima întărită şi plină de nădejdi.

Dar, deşi se supuse cu sârguinţă tuturor îndrumărilor primite de la iscusitul vraci, nici unul

din leacuri nu-şi vădi folosul. Lumea pierea cu desăvârşire din faţa sa, ochii îl trădau fără putinţă de scăpare.

Ca să nu-şi îndurereze nici acum fiii, luntraşul porni pe ascuns până hăt, la minunea lumii, cascada Igazu. Auzise că acolo ar hălădui un manitu[1] de-o vârstă cu pampasul, cunoscător al tuturor tainelor firii şi având în puterea lui cele mai felurite leacuri, unul mai fără de greş decât celălalt.

Poposind peste noapte în hanuri, unde i se dădea găzduire, fiindcă îi mersese vestea de om inimos şi luntraş îndrăzneţ, apoi urcându-se în câte o plută, ce se îndrepta pe fluviu în sus, Pedro călători astfel preţ de două săptămâni. Când cei cu care călătorea începură să-şi vestească minunaţi, unul altuia, că se iveşte în zare fumul nepieritor înălţat de măreaţa cădere a apelor, luntraşul socoti că a dat de capătul încercărilor sale.

Păşi pe mal şi, călăuzit de un copilaş, se caţără cu bine până la adăpostul îmbinat din frunze şi tulpini, în care se afla manitu, uitat de moarte. Auzind lipăitul tălpilor ce se apropiau, vraciul fără seamăn îşi ridică încet, cu o cârjă, genele stufoase ca un fuior, îşi trecu degetele ca fildeşul prin barba care

[1] Manitu — vraci.

se răsucea de trei ori în jurul adăpostului său, şi grăi cu glas venit din adâncul vremilor:

— Ştiu cine eşti, pribeag ostenit. Ştiu şi pentru ce mă cauţi.

După ce aşteptă să se mai domolească tunetul cumplit al apelor, ce cădeau cu încrâncenare nepotolită la Igazu, Pedro se închină până la pământ dinaintea mai-marelui peste toţi vracii şi întrebă sfios:

—• De vreme ce tu eşti atoateştiutor, o, bunule, pesemne că cunoşti şi răspunsul potrivit pentru durerea ce m-a lovit.

Manitu păstră îndelung tăcerea. In cele din urmă, arătând spre pulberea strălucitoare ce se înălţa în zare, încununând cumplita învolburare a apelor, zise iară:

— Cunosc răspunsul, părinte al celor trei mândri flăcăi. Dar nu-ţi pot spune dacă se va învrednici cineva să aducă la îndeplinire cele ce te povăţuiesc eu...

— înţelept fără prihană, spune cele de cuviinţă, şi mă voi strădui, laolaltă cu întreg neamul meu, să-ţi urmăm sfatul.

— Atunci, întipăreşte-ţi bine în minte cuvintele mele: negura ce ţi se aşterne peste ochi o poate înlătura numai binefăcătoarea licoare dobândită din petalele albe ca sufletul de fecioară ale florii de

lirolay. La căderea nopţii, petalele acestei flori lăcrămează, şi dacă aduni degrabă picurii aceia ca nestematele, capeţi un suc înzestrat cu puteri nebănuite. Cel care se unge cu sucul florii de lirolay nu mai are să se teamă nicicând de vreo vătămare a vederii. Numai că până la floarea de lirolay trebuie să înfrunţi mii de primejdii.

Pedro îi mulţumi, în cuvinte cât mai alese, mărinimosului manitii, şi făcu cale întoarsă.

îl bătea gândul să nu pomenească nimănui de taina ce-i fusese dezvăluită, ca nu cumva feciorii săi, fără a ţine seama de toate capcanele întinse în calea lor, să plece, punându-şi viaţa în joc.

Dar până să ajungă luntraşul în satul lui de baştină, vestea călătoriei sale dăduse ocol ţinutului Santa Fe.

Cei trei feciori îl întâmpinară chiar în marginea satului, cu inima mâhnită că aflaseră din gura străinilor despre năpasta care-1 lovise pe cel ce le dăduse viaţă.

După ce-1 mustrară cu duioşie pe Pedro, fiindcă nu se încrezuse într-înşii de la bun început, feciorii îl întrebară spre ce ţel îl îndreptase manitu.

Luntraşul se codi ce se mai codi, apoi, neavând încotro, le mărturisi adevărul adevărat.

Nici nu apucase a rosti ultima vorbă, că cei trei

feciori se întrecură care mai de care să pornească pe dată la drum. Erau hotărâţi să nu precupeţească nici o jertfă şi, morţi sau vii, să nu se întoarcă fără floarea tămăduitoare.

— Nu vă pripiţi, dragii tatii, gândiţi-vă că nici o clipă n-aş putea să vieţuiesc liniştit până la întoarcerea voastră. Căci vraciul mi-a amintit de miile de primejdii peste care sunt meniţi să treacă vitejii porniţi în căutarea florii de lirolay, cu petale albe ca sufletul de fecioară.

— Vom şti noi să răzbim, strigară într-un glas cei trei voinici, nemairăbdând să rămână locului, de vreme ce beznele ameninţau să-1 împresoare pentru totdeauna pe tatăl lor drag.

— Dar trebuie să faceţi jurământ că, orice s-ar întâmpla, veţi păstra legătura între voi şi nu vă veţi înapoia în sat câtă vreme unul dintre voi va lipsi. Ar fi de ajuns să i se întâmple o nenorocire unuia, pentru ca, oricâtă putere ar avea licoarea de lirolay, să-mi pierd iarăşi vederea, înecată de şuvoiul lacrimilor amare.

Feciorii se legară să facă precum le ceruse bătrânul. îşi luară câte o boccea cu merinde, arme bine ascuţite, şi la cea dintâi răspântie se despărţiră, urându-şi izbândă.

Delfin, cel mai mare şi mai cutezător, apucă

pieptiş prin bungetul[1] nestrăbătut. îşi croia cu cuţitoiul lui lat cât o secure, şi cu tăiş oţelit, potecă prin desişul unde nu mai călcase picior de om.

Când poposea, la căderea nopţii, focul aprins de el era înconjurat de o roată de tăciuni sclipitori — ochii fiarelor care aşteptau să se stingă paznicul de jar al omului, ca să se năpustească asupra lui şi să-1 facă mii-fărâme.

Dacă scutura crengile vreunui copac cu coroana pierdută într-o aureolă verzuie, printre care abia se întrezăreau, ca dintr-o altă lume, razele soarelui — pe loc se stârnea un vaier şi un şir de croncănituri amarnice. Păsările morţii îi dădeau târcoale, încredinţate că, la prima poticnire a voinicului, vor roi peste trupul lui şi îşi vor face ospăţ ales din trupul său.

Se hrănea cu rădăcini, cu poame încă neîntâlnite. Ba chiar, când era mai lihnit şi nu se mai găsea nimic altceva bun de îmbucat, nu se dădea în lături să fiarbă coajă de copac şi să-şi ţină zilele cu fiertura aceea sălcie.

Negreşit, Delfin avu de dat lupte cu nemiluita. Dihănii cu un soi de armură cornoasă pe spinare îi

[1] Bunget — pădure deasă şi întunecoasă.

aţineau calea. Sălbăticiuni multe, cu o duzină de ochi sângerii, i se înălţau în faţă asemeni unor stânci mişcătoare, stând gata să-1 strivească. Delfin îşi rotea neobosit spada, ridicând un munte de leşuri în urma lui. Codrii şi jungla şiroiau de sângele monştrilor răpuşi. îşi trăgea puţin sufletul, apoi cerceta în dreapta, cerceta în stânga, căta pe sus, scurma pământul cu spada sa, doar-doar o da peste floarea mult căutată. Dar, deşi trăgea brazde sângeroase şi mistuia fâşii întregi de codri pârjoliţi de facla lui ca să-şi facă drum slobod, nu-i era dat să întâlnească floarea de lirolay.

Nici feciorul mijlociu al vrednicului luntraş nu-şi pierdea vremea. înainta printre tancuri încremenite de veacuri, printre uriaşi de granit, ce strajuiau * ameninţători firul de cărare abia strecurat la marginea hăurilor.

Nopţile nu putea să închidă ochii, acoperit de un ucigător veşmânt de ţurţuri. Dimineaţa bâjbâia prin ceţurile ca o mare lăptoasă, încetinindu-i fiecare mişcare.

Privirea i se pierdea întruna peste vălmăşagul de prăpăstii căscate la dreapta şi la stânga lui. Colţuri mai ascuţite decât cele mai vajnice spade, pinteni de piatră cu gheţuri în vârful lor îl întâmpinau la tot pasul. Vietăţi sfioase îl cercetau cu ochi în care încă

f nu avusese când sălăşlui spaima de om. Crespin mergea şi mergea, şi pribegirea lui părea că nu va mai avea sfârşit până la scurgerea ultimului fir de nisip al zilelor lumii.

Răscolea printre pietre, dibuia pe la gura peşterilor. Oriunde dădea peste un petec de pământ, care ar fi putut adăposti micuţa floare atât de râvnită, zăbovea ceasuri în şir. Nu pregeta să se coboare, legat de brâu cu frânghii zdravene, până în fundul cel mai negru al văgăunilor, unde la cea mai mică adiere de vânt s-ar fi putut prăvăli peste dânsul bolovani tăioşi. Strădania feciorului mijlociu se vădea şi ea a fi irosită. Nu răsărea dinaintea ochilor săi măcar o petală de lirolay.

După săptămâni de colindare a munţilor ce te duceau cu gândul la alte tărâmuri, după ce-şi secătuise puterile şi făcuse ferfeniţă şapte perechi de încălţări din piele de puma, văzând şi văzând că nu răzbeşte nicăierea, Crespin se înapoie cu jalea în suflet până la răspântia unde se despărţise de fraţii lui.

Mezinul apucase către alte depărtări.

Pe el îl chemaseră, în căutarea aceea a florii tămăduitoare pentru părintele mult îndrăgit, cărările pustiurilor. Peste nisipuri arzătoare, care rănesc tălpile şi ard pielea războinicilor celor mai căliţi

chiar, îl purtau paşii, tot mai încet.

Merindele i se isprăviră curând, şi apă nu se găsea. Cât zăreai cu ochii, numai cer oţeliu şi oceanul gălbui al pustiului. Drumeţii întâlniţi la mari răstimpuri, când atingea hotarele pustiului, îl priveau ciudat. Pasămite, judecau drept o încercare smintită şi fără cel mai mic sorţ de izbândă, aceea de a umbla după o floare gingaşă în inima deserturilor.

Dar Magin nu se clintea pentru nimic în lume din hotărârea sa. Primea câte un strop de apă de la cei mai darnici, câte un colţ de azimă uscată, şi pornea mai departe, adâncindu-se iarăşi şi iarăşi în mijlocul oceanului de nisip.

In a treia săptămână de pribegie îndărătnică, doar chipul săpat de necazuri, cu ochii umbriţi, al bătrânului său părinte, ce i se ivea în amintire, îl mai îndemna să nu se aşeze şi să zacă aşteptându-şi moartea.

Şi începură să-i picure lacrimi de dor pe obraji. Una după alta şiroiau tăcute, prelingându-se apoi de-a lungul braţelor mezinului, lunecând pe nisip.

Cum stătea aşa, sleit de puteri, Magin văzu deodată, cu mare mirare, că lacrimile sale se uneau, dând naştere unui pârâiaş pe care soarele nimicitor nu-1 putea usca.

Iar pârâiaşul acela de lacrimi trăgea o brazdă

subţire-subţire, printre munţii de nisip prăfoşi. Magin se ridică şi, ca tras de o forţă nevăzută, urmă, clătinându-se, linia trasă de lacrimile sale, printre dune. Sleit de osteneală, strângând din dinţi ca să-şi învingă slăbiciunea, mai făcu încă un pas, încă unul.

Şi stătu locului, cu privirea luminată de o privelişte la care nici nu mai nădăjduia; într-o vâlcea jucau razele orbitoare ale soarelui, de ziceai că este o alcătuire părelnică, iscată din închipuirea cuiva îmbolnăvit de prea mult soare. Totuşi, vederea nu-1 înşela. Udată de pârâiaşul lacrimilor sale, tocmai în colţul acela de pustietate necruţătoare, creştea sub ochii flăcăului minunata floare de lirolay. Când se rotunjiră şase petale dalbe ca neaua, cu toate că mai-mai nu se îndura să rupă lujerul plăpând, Magin îşi calcă pe inimă, se aplecă şi scoase cu grijă floarea tămăduitoare din nisipuri. O puse cu grijă în sân şi, încordându-şi trupul vlăguit, adunându-şi cu greu ultimele puteri, luă drumul spre casă. Nu trecuse nimeni pe urma lui, nu se stârnise nici cea mai slabă adiere, astfel că nu se rătăci, fiindu-i călăuză chiar urmele paşilor săi.

îi dădea aripi gândul înălţător că acum, cu licoarea scoasă din floarea fermecată, după povaţa vraciului vracilor, putea să păstreze lumina scumpă a ochilor părintelui lui.

Fraţii săi, care se mai întremaseră, chibzuiau dacă să ţină până la capăt legământul făcut în faţa bătrânului lor tată şi să-l mai aştepte pe mezin.

— Ce socoti tu, grăi Delfin deodată, oare prâslea al nostru s-a învrednicit el a găsi floarea de leac, dacă doi viteji ca noi nu au izbutit? Numai mintea lui necoaptă putea să-l îndrume spre pustiu, pentru asemenea cercetare.

— Şi eu cuget ca şi tine, încuviinţă Crespin. După ce va trece soarele în marea cea mare de la apus şi va scapără pe boltă crucea sudului, eu zic că putem să pornim cu inima împăcată către satul nostru de baştină. Cine ştie ce vulturi s-au înfruptat din carnea lui Magin cel nemintos...

în clipa aceea, un fel de văpaie albă strălumina amurgul. Amândoi fraţii se ridicară ca la un semn.

De departe, mezinul le flutură voios floarea vrăjită, care împrăştia o aură albă în juru-i.

în puţine cuvinte îşi povestiră toate împrejurările prin care trecuseră, prilejurile în care gândiseră că nu vor mai vedea niciodată casa şi pe cei dragi.

— Nu are nici o însemnătate că norocul m-a ajutat mai mult pe mine, spuse, cu inima deschisă, mezinul. Vom spune tatălui nostru că am găsit împreună floarea de leac.

— Tu ai găsit-o, ţie ţi se cuvine cinstirea de

seamă, îi răspunse Delfin, bătându-1 pe umăr.

— Acum, adăugă şi mijlociul, tu întinde-te aici şi odihneşte-ţi câteva ceasuri oasele potopite de osteneală. Noi îţi vom veghea somnul.

Mezinul le dădu ascultare, în vreme ce fraţii săi schimbau pe deasupra lui priviri de înţelegere.

Fiindcă în inima lor îi rodea pizma înveninată.

Cum adică! Străbătuseră zile şi nopţi, cele mai primejdioase meleaguri, fără să închidă ochii, înfruntaseră fiare şi monştri, care îţi trezeau fiorii morţii — şi toate acestea pentru ca, în ceasul din urmă, doar mezinul să aibă parte de slavă?

Lăsară deci deoparte orice omenie şi ruşine, ticluiră o minciună menită să amăgească bănuielile bătrânului luntraş, care îi iubea pe toţi trei deopotrivă, şi purceseră să sape o fântână. După ce fântâna fu gata, îl scuturară pe mezin.

Magin se trezi, îşi întinse braţele, dar n-apucă să se dezmorţească sau să rostească vreo întrebare. Fraţii îi puseră pe dată vârful spadei în gâtlej şi-1 siliră să coboare în fântâna pe care i-o hotărâseră a-i fi mormânt. Nu ascultară cuvintele lui de iertare, care ar fi înduplecat şi pe un căpcăun; nu-i mai aruncară nici o privire, ci-1 împinseră în fundul fântânii şi-1 îngropară de viu, după ce îi luaseră floarea de lirolay şi o puseseră în desaga lor.

La cea dintâi geană alburie a zorilor, încredinţaţi că nimeni nu fusese martor la mârşăvia săvârşită, se îndreptară spre satul lor de baştină. Mergeau fără grijă, ca şi cum nu i-ar fi apăsat defel povara vieţii răpite mezinului.

De la un timp, băgară de seamă că pe petalele gingaşe ale florii de leac, păzită ca ochii din cap, apăru un fir subţire, subţire, roşiatic. începu să se strecoare teama în cugetul lor.

Nu cumva fermecata lirolay avea şi puterea, neştiută, de a trăda fărădelegea?

îşi împietriră însă inimile şi, intrând în sat, fură întâmpinaţi cu mari strigăte de izbândă de întreaga omenire de prin împrejurimi. De multe zile erau socotiţi morţi şi se pregăteau şi daruri pentru îmbunarea duhurilor care s-ar fi putut să le dea târcoale, în calea lor, spre judecata marelui manitii.

Bătrânul Pedro îi cuprinse în braţe şi îi strânse la pieptul lui.

—. Vai mie, că mult aţi mai lipsit, dragii tatei! oftă luntraşul. Vino să te dezmierd, viteazul meu Delfin, şi tu, Crespin, şi tu, Magin, dragul meu fecioraş netemător...

Dar când deschise şi pentru mezin braţele, îi rămaseră pustii.

Cei doi fraţi îi înşirară povestea
ticluită de ei pe

drum. Cică mezinul s-ar fi prăpădit la marginea deşertului, cu puţin înainte de a ajunge ei acolo ca să-1 salveze, după ce găsiseră floarea tămăduitoare.

Unde anume, nu erau în stare să-i spună, deoarece se stârnise chiar atunci o vijelie de nisip, înfricoşătoare, care încurcase toate urmele şi-i abătuse pe alte meleaguri.

Stărui şi stărui părintele, cu inima cernită, dar fără să capete de la ei alt răspuns.

Nici n-ar mai fi fost dornic să-şi ungă ochii cu licoarea dobândită la capătul atâtor nenorociri, care costaseră viaţa neprihănită a mezinului, dacă nu s-ar fi gândit că era singura cale de a mai căuta urmele lui. Vederea i se întări. Când fu iarăşi limpezită, ca în vremea tinereţelor sale, Pedro se aşternu drumului.

întrebă din om în om, fără a-şi pierde nădejdea. Ceva îi şoptea că nu era cu putinţă să se fi stins pe veci viaţa unui fecior atât de bun şi drept.

Şi nu se înşela.

Din pletele negre, ca noaptea adâncă, ale lui Magin, crescuseră trestii mlădii. Ieşiseră la lumina soarelui şi se legănau în vânt. Un păstor, trecând pe-acolo, fu ispitit de trestiile acelea. Reteză câteva şi îşi făcu un fluier. Apoi, plimbându-şi degetele peste borte, voi să îngâne un cântec duios. Nu mică-i fu uimirea, când din fluier se auzi un glas de jale

îngânând, cu multă tristeţe:

— Nu mă căuta,
părinte, Dar de mine
să nu uiţi! Fraţii mei,
să iei aminte, Pentru
floare m-au ucis.

Păstorul, cu acel singur cântec în fluierul lui, colinda din loc în loc. Mulţi oameni se adunau în jurul său, lăcrimând la auzul acelor stihuri, ce păreau legate de taine întunecate.

într-o seară, prin mulţimea celor ce-1 ascultau se afla şi luntraşul bătrân. Tresări numaidecât şi, la sfârşitul cântării, se rugă cu aprindere de păstor să-i spună de unde-şi luase fluierul cel ciudat.

Păstorul îl duse la fântâna ce-i slujise de grabnică îngropăciune lui Magin. Părintele său scoase de la piept floarea de lirolay, tăinută acolo cu gândul că-i va mai sluji, cine ştie, la ceas de cumpănă. Şi ce să vezi? Trupul adormit al mezinului căpătă iarăşi suflare. Se ridică înaintea tatălui şi îi sărută cu evlavie dreapta.

— Iţi mulţumesc din suflet, părinte drag, fiindcă acum m-am născut a doua oară, mulţumită ţie...

Pedro îi smulse cu greu mărturisirea faptelor.

Aprins de mânie aprigă, era gata să pornească

într-o clipă spre satul de baştină, să ceară adunarea sfatului bătrânilor şi aceştia să hotărască pedeapsa meritată de fraţii mai mari, pentru mişelia lor.

Dar mezinul, în cuvinte pline de simţire adâncă, izbuti să domolească mânia luntraşului. îl îndemnă să se gândească la chipul în care şi ei nu precupeţiseră nimica, numai să-i ajute la redobândirea vederii.

Atâta se rugă, încât inima de tată i se muie.

Mai bine cu trei feciori, regăsiţi şi uniţi, decât cu unul răsplătit şi doi osândiţi.

Şi avu dreptate. Delfin şi Crespin, văzându-se iertaţi, după ce-şi împliniseră gândul păcătos, cu inima zdrobită jurară, de astă dată în faţa satului întreg, că-şi vor îndrepta firea.

Buruiana rea a pizmei fu smulsă din sufletul lor.

Cei trei feciori rămaseră legaţi până la adânci bătrâneţi, şi toţi călătorii ajunşi pe malul apelor Paranâ le pomeneau cu recunoştinţă numele, fiindcă fără luntrea lor nu ar fi putut să cunoască lumea largă.

Cei douăzeci şi cinci de netoţi

SE AFLA ODATĂ, undeva prin văile umbrite de copaci cu frunziş bogat ale Ceylonului, o aşezare cu oameni liniştiţi şi buni la inimă. Pe lângă ei se mai aciuaseră pe-acolo un soi de proşti, tare puţini la minte.

La început, sătenii mai închideau ochii şi se arătau destul de îngăduitori faţă de* boroboaţele şi năzdrăvăniile pe care le făceau cârdul acela de prostovani. Dar, cum nu trecea zi fără să aibă din pricina lor vreo pagubă, vreun necaz, bătrânii satului se adunară şi, mângâindu-şi bărbile colilii şi bogat răsfirate, grăiră:

— Flăcăilor, duceţi-vă încotro zăriţi cu ochii, că nu putem să vă mai ţinem în obştea aceasta, şi-aşa de ajuns de săracă. Dar luaţi seama şi străduiţi-vă, poate vă mai îndreptaţi şi voi cusurul şi vă mai taie capul la o treabă mai acătării.

Numai că netoţii, în loc să ia aminte la vorbele pline de tâlc ale bătrânilor satului, îşi simţiră stârnită trufia, care e totdeauna soră bună cu prostia. Unul dintre ei chiar rosti:

— Fraţilor întru prostie, să nu ne pierdem cu firea! Un dram de minte dacă avem fiecare, laolaltă tot se va aduna destulă pentru un om cu cap. Eu socot că e nimerit să pornim la drum împreună şi să nu ne despărţim nici o clipă.

Nu zăboviră decât câteva ceasuri şi, în zorii zilei următoare, se aflau departe de satul acela, bătând cărările însorite din străvechiul ţinut Lanka. Un om, care avea o gospodărie mai întinsă, văzând un şir întreg de tineri cu braţ vânjos şi unii chiar chipeşi la înfăţişare, nu stătu mult pe gânduri şi îi luă în slujba sa. După ce mâncară pe săturate, cei douăzeci şi cinci de netoţi o porniră şi ei la muncă. Li se dădu de cules frunze de banan, din care femeile şi fetele din satul unde se opriseră ştiau să îmbine împletituri frumoase.

Era o treabă lesne de împlinit. Pentru trândăvia lor, şi asemenea lucru părea prea mult. De aceea, cel mai căpos dintre ei, zise:

— Fraţilor întru prostie, nu e mare scofală pen tru voinici ca noi să strângem nişte frunze pricăjite.
Unul singur poate prea bine să o ducă la capăt.

— Ba chiar, poate să se facă singură treaba asta, mormăi alt fruntaş al nerozilor.

— De vreme ce judecăm toţi la fel, să se apuce de treaba aceasta un ins din mijlocul nostru. Şi, ca să nu lăsăm alegerea pe seama sorţilor, haideţi să ne întindem la pământ, nemişcaţi. Care îşi va clinti, primul, măcar vârful nasului sau colţul urechii, acela va trebui să culeagă frunzele de banan, privit cu grijă de noi toţi ceilalţi.

în câteva clipe, cei douăzeci şi cinci de nerozi se risipiră, tolănindu-se care cum i se năzărea mai alene. Trecu un ceas, trecură trei. în jurul lor se roteau gâze zburătoare, care li se aşezau pe obraz. Furnicile îi pişcau de zor, căci zăceau tocmai în drumul acestora spre muşuroi. Zadarnic. Nici unul nu se mişca, dornic să arate că poate răbda mai multe decât semenii lui.

în cele din urmă se iviră alţi pălmaşi de pe ogoarele din preajmă. Strigară la ei — nimic. îi scuturară — nici un semn de viaţă. îngroziţi de asemenea întâmplare, se gândiră că i-a răpus vreo molimă ciudată şi că ar fi bine să-i îngroape cât mai repede. Abia când, săpând cu cazmaua, ca să le facă o groapă, unul dintre pălmaşi îl atinse pe un nerod şi-1 zgârie, acesta sări în picioare ca ars, zbierând cât îl ţinea gura:

— Fraţilor, ajutaţi-mă, vrea să mă omoare!

Iar ceilalţi strigară într-un glas:

— Tu te-ai mişcat primul, tu să culegi toate frunzele!

Când se dumiri acel gospodar peste ce pricopsiţi dăduse, totuşi vru să mai facă o încercare cu ei. îi trimise să taie un baobab gros cât toate zilele şi rămuros. Dacă zăriră netoţii copacul încărcat de ani, îşi spuseră că nu-i de glumă. Unul dintre ei, care până atunci tăcuse mâlc, îşi revărsă înţelepciunea adunată în tigva lui, îndemnându-i pe ceilalţi:

— Fraţilor, eu am să retez din rădăcină copacul, în vreme ce voi să vegheaţi în jur, ca să-1 prindeţi în braţe şi să nu cadă prea rău, să-şi strice frumuseţea de ramuri...

Chibzuinţă acestui netot îi încântă pe toţi. Şi, fireşte, după ce baobabul nu se mai ţinu decât într-un ciot de rădăcină, căzu drept peste ei şi-i betegi la braţe, la picioare, de ţi-era mai mare mila,

Rămas singur, netotul se dumiri că se abătuseră prea multe nenorociri nemeritate asupra lor. Pesemne că, fără să ştie, păcătuiserâ. Drept care se gândi că ar fi nimerit să se facă pustnic, ca să li se ierte păcatele şi să scape şi de prostia care se ţinea scai de ei. Se duse în inima junglei şi se apucă să-şi croiască un adăpost. Mai întâi se pregăti să-şi adune nişte crengi,

ca să încropească o colibă. Cum stătea călare pe o cracă şi croia cu barda lemnul, un bătrân, care trecea prin pădure, îi strigă de jos:

— Dacă-ţi tai singur craca, ai să cazi în balta de
sub copac!

Nerodul nu-i dădu ascultare şi căzu, bâldâbâc! Se ridică mânjit tot, negru de noroi, şi fugi după bătrân, strigându-i:

— O, proroc mare ce eşti, tu ghiceşti viitorul!
Dezvăluie-mi, rogu-te, şi care va fi pricina morţii
mele, ca să mă pot feri!

Văzând câtă prostie întrupată stătea în faţa lui, bătrânul rosti, în bătaie de joc:

— Iată, dacă îţi vor picura pe grumaz trei stropi
de rouă, vei cădea la pământ fără suflare.

In dimineaţa următoare, cum hoinărea prin pădure, netotul, trecând pe sub un desiş, simţi cum i se preling pe gât doi stropi de rouă.

— Bătrânul a avut dreptate, mă paşte moartea!
răcni el.

Şi o luă la goană, de-i sfârâiau
picioarele.

Nici măcar maimuţele junglei nu se puteau lua la întrecere cu el. Oamenii din Ceylon nu l-au mai zărit niciodată. Pesemne că mai fuge şi azi. Dacă-1 întâlneşte careva, spuneţi-i să se oprească, fiindcă nu rouă ucide, ci prostia răpune omul.

Cum au ajuns pe cer soarele şi luna

O VĂDUVĂ SĂRMANĂ vieţuia într-un sătuleţ din văile de miazăzi ale străvechiului ţinut Lanka. Soţul ei, un plugar plin de râvnă, fusese răpus de ghearele şi colţii unui tigru setos de sânge.

De-atunci'se scurseseră cincisprezece ani, semănaţi cu nevoi şi lipsuri. Singura bucurie care-i mai lumina viaţa necăjită erau cei trei feciori ai săi'. Creşteau înalţi şi sprinteni de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la dânşii.

Iar femeia îi sorbea din ochi şi nu mai ştia ce să facă pentru ei.

într-o zi, când ajunseră şi ei flăcăi în toată legea, chipeşi, fură poftiţi la o nuntă.

Mama le pregăti cămăşi lungi, albe. Le spălă la râu, până ce ţesătura părea aripă de fluture.

Se lipsi de somn două nopţi la rând, ca să le brodeze pe margini flori migălite cu farmec nespus.

Iar când totul fu gata, îi petrecu până dincolo de marginea satului, amintindu-le o seamă de cântece pe care le ştia de la bunica ei, numai bune să înveselească pe nuntaşi.

Trecu mult până ce fericita mamă izbuti să se culce, cu gândul dus la cei trei feciori plecaţi la voioasa serbare.

Apoi puse capul pe perna ei şi adormi, legănată de vise luminoase. Se făcea că feciorii săi erau fruntea petrecerii. Toată lumea se minuna şi nu mai prididea cu laudele pentru chipul în care cântaseră şi jucaseră cei trei fraţi.

La ceasul când, în celelalte zile, îşi luau bruma de merinde şi porneau către ogoarele de orez, auzi pe poteca din faţa casei o larmă de glasuri tinereşti.

Cei trei feciori, obosiţi de vânzoleala petrecerii şi iureşul jocurilor, glumeau între ei şi-şi povesteau cu ochii aprinşi cum se mai veseliseră.

Dar mama, ieşită să-i întâmpine, se simţi năpădită de tristeţe.

Toţi trei se întorceau cu mâna goală...

Şi totuşi, îl rugase pe fiecare în parte, ca măcar un dar umil, o amintire cât de măruntă, să-i aducă de la nunta aceea, pentru care se zbătuse atâta ca ei să strălucească.

Femeia nu-şi pierdu însă de tot nădejdea. Îi

îmbrăţişa pe toţi trei şi apoi îl întrebă mai întâi pe cel mai mare:

— Fiule, tu ce te-ai gândit să-mi aduci, de la nunta unde aţi fost ospătaţi?

Cel mai mare fecior se încruntă. Dădu din umeri şi se stropşi:

— Mamă, eu unul nu ţi-am adus nimic!

Văduva lăsă capul în jos şi-şi stăpâni cu mare caznă lacrimile. O apăsa inima. Dar nu era abătută — poate ceilalţi doi feciori ţinuseră minte mai bine rugămintea ei.

— Tu, mijlociule, ce mi-ai adus de la ospăţul de la nuntă unde aţi petrecut până la ziuă?

Mijlociul se simţi mai ruşinat decât fratele său. Se scotoci prin toate cutele veşmântului. în cele din urmă, răsuflă uşurat şi strigă:

— Iată, mamă — fiindcă tu mi-eşti mai dragă decât însăşi lumina ochilor mei, ţi-am adus o torţă acoperită de scrum.

Bătrâna suspină încet şi puse deoparte torţa.

Nu-i mai rămăsese decât o fărâmă de nădejde. Mezinul, negreşit că se gândise mai mult decât ceilalţi la cea care-1 ocrotise ca să crească atât de chipeş...

— Tu, mezinule, de bună seamă că nu m-ai uitat de tot...

Feciorul cel mic desfăcu pumnul drept şi zise, sfios:

— Măicuţă, nu este ceea ce meriţi tu. Dar totul a mers atât de repede, că n-am avut vreme să-ţi opresc ce doream...

Şi îi întinse zece boabe de orez, culese din prăjitura de nuntă.

Mama îi zâmbi şi puse într-un blid boabele păstrate anume pentru dânsa. Şi — ce să vezi?

Boabele prinseră a se înmulţi, se făcură grămadă, umplură tot blidul, se revărsă şi pe jos. In mai puţină vreme cât ne trebuie nouă ca să depanăm povestea, boabele de orez aduse în dar de către mezin umplură întreaga colibă. Văduva ridică atunci capul spre cer şi strigă:

— O, voi, judecători cereşti, aţi văzut ce mi-a adus de la petrecerea de nuntă fiecare din cei trei feciori ai mei! Rogu-vă din suflet: daţi fiecăruia răsplata cuvenită, după gândul ce 1-a avut fiecare pentru mine...

Răsună un bubuit înfundat şi minunea se împlini.

Feciorul cel mare, care nu adusese nimic mamei sale, se prefăcu în Dragonul Rahu, stăpân peste vârcolacii ce caută să înghită luna şi stelele de pe cer.

Mijlociul îşi văzu torţa prefăcută într-o lumină veşnică, Soarele, şi i se încredinţa paza şi vegherea

zilnică a acestei lumini, ca să fie împărţită după : dreptate tuturor pământenilor.

Iar mezinul, care adusese o părticică din prăjitura de nuntă, fu înălţat stăpân peste lună şi boabele de orez fără număr se prefăcură în alaiul stelelor, care împânzesc bolta.

Aşa s-au născut, spun bătrânii din străvechea Lanka, soarele, luna şi stelele.

Cei doi puişori

O GĂINĂ, pe nume Cotcodac, şi un cocoş, pe nume Cucurigu, aveau un puişor mic şi galben, ca aurul, pe nume Piupiu. Trăiră toţi trei fericiţi, până când se întâmplă ca tocmai pe acolo să treacă un uliu uriaş şi s-o fure pe găina Cotcodac. Rămas văduv, cocoşul îşi luă altă găină şi aceasta făcu un alt pui, negru, căruia îi dădu un nume lung, de răsfăţ, încât nimeni din ogradă nu izbutea să-1 rostească: Puiulnostrucelnegruşidrăguţ. Aşa fusese voinţa mamei lui.

Şi cum tuturor le era mai uşor să-1 cheme pe Piupiu, numai el robotea pe acolo.

Piupiu, fă una, Piupiu, fă alta! Toată lumea din ogradă mai degrabă îl ruga pe el să facă vreo treabă, decât pe frăţiorul lui, căci până să-i strige numele acela lung, trecea ziua toată.

O şireată de vulpe, care dădea de mult târcoale

pe-acolo, iată că-1 prinde pe Piupiu şi vrea să fugă cu el. Dar deodată sar cu toţii şi aleargă pe urmele ei, strigând cât îi ţinea gura că Piupiu era în primejdie. De groaza atâtor orătănii, vulpea fugi înfricoşată, de scăpă şi puiul din gură.

A doua zi, venindu-şi în fire, vulpea se întoarse si mai flămândă, ca să-şi încerce încă o dată norocul. In cale îi ieşi puiul cel negru cu nume lung, lung... îl înşfacă şi până strigă biata maică-sa că vulpea 1-a prins pe Puiulnostrucelnegruşidrăguţ, vulpea îl şi înghiţise.

Numele cel lung al puiului l-o fi scutit, ce-i drept, de muncă, dar i-a scurtat şi firul vieţii.

CUPRINS

Câmpan Verde şi Frumos *(poveste populară românească)* 5
Zâna de pe tărâmul florilor *(poveste populară românească)* 22
Ciobanul şi fata de împărat *(poveste populară românească)* 49
Mâneca cea galbenă *(poveste spaniolă)* 58
Veinte şi regele *(poveste spaniolă)*.....74
Prâslea şi invidioşii *(poveste spaniolă)*....84
Iepurele şi broasca râioasă *(poveste spaniolă)* 87
Băiatul cel destoinic şi flamura fermecată *(poveste canadiană)* 93
Legenda lui Chouî Chouî *(poveste din Argentina)* 107
Floarea de lirolay *(poveste din Santa Fe — Argentina)* 113
Cei douăzeci şi cinci de netoţi *(poveste din Ceylon)* 130
Cum au ajuns pe cer soarele şi luna *(poveste din Ceylon)* 135
Cei doi puişori *(poveste mexicană)*.....140

2 451 49
T.L.

2 **500 Lei**

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament: 45106262, banca B.C.R. — S.M.B.

Redactor: **Măria Morogan** Tehnoredactor: **Aura Iordache**
Culegere şi paginare computerizată:
MORETTI & GALL S.R.L.

Tiparul executat la
S.C. ROMCARTEXIM S.A.
Tel: 211.27.52; 211.39.90 Fax: 211.34.21 Bucureşti